



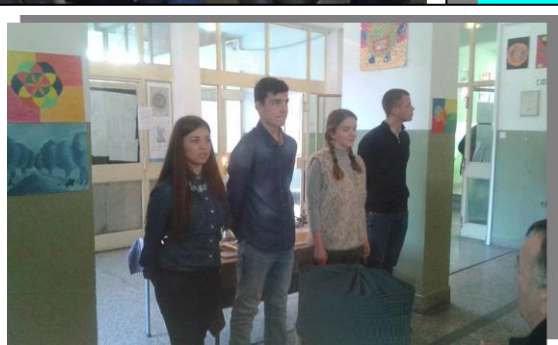
ЕХО



ЧАСОПИС СРЕДЊЕ ШКОЛЕ БРУС



МАРТ, 2016.



РЕЧ УРЕДНИКА



Драги читаоци, стигло нам је пролеће, а са њим и лепше време. Дани су постали топлији, природа се буди, маме нас мириси пролећног цвећа, цвркут птица, сунчеви зраци. Сваке године пролеће у мени пробуди радост и измами ми осмех на лице. Добру енергију и расположење желим да пренесем и на вас.

Пред вама је нови број часописа „Ехо“, који ће вам, барем на тренутак, скренути пажњу са свакодневних проблема, проширити видике и омогућити да свет око себе гледате друкчијим очима. У овом броју нашег часописа „Ехо“ припремили смо вам много занимљивости које желимо да поделимо са вама. Вредно смо радили на новом броју часописа и бележили све значајне догађаје из живота наше школе. Настојали смо да и у овом броју часописа припремимо занимљиве текстове, интервју, савете, вести. Допустите нам да вас поведемо кроз догађаје који су обележили рад наше школе у претходна два месеца.

Бележили смо заједничке успехе. Закључили смо да имамо много разлога да се радујемо. Наши ученици и професори постигли су значајне резултате на такмичењима и ове школске године. Још једном су нам показали да се вредан рад и труд исплате. Честитамо им од свег срца и желимо још много успеха на предстојећим такмичењима и у даљем раду! Разлога за славље је много – ближи нам се и Дан школе!

Позивамо све ученике и професоре да се прикључе нашој секцији, да заједно ширимо знање и креативност и да улепшамо своје ђачке дане!

Александра Миленковић, II/2

САДРЖАЈ

• Прослава школске славе – Савиндан.....	4
• Посета 38. Међународном сајму туризма.....	5
• Постигнућа наших ученика на такмичењима у школској 2015/2016. години.....	6
• Литерарни радови.....	8
• Међународни дан матерњег језика.....	10
• Безбедност деце на интернету- Малтретирање у виртуелном свету.....	12
• Интервју са писцем Владимиром Пишталом.....	14
• Међународни дан жена – Осми март.....	16
• Сто четрдесет година од рођења Борисава Станковића (1876-2016).....	18
• Четиристо година од смрти Вилијама Шекспира (1616-2016).....	20
• Угоститељство: Бонтон – лепо понашање за столом.....	22
• Ризница мудрости.....	24
• English is fun!.....	25
• Côte d'Azur.....	26
• Мотивација за учење.....	28
• Занимљивости.....	30
• Спорт: Мој спортски узор – Милош Теодосић.....	32
• Здравље: Реците „НЕ“ цигаретама.....	34
• Трезвен и ведар дух у служби здравља.....	35
• Смехотека.....	36
• Филм.....	37
• Укрштене речи.....	38
• Судоку. Ребуси.....	39
• То смо ми!.....	40

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Слађана Ракић, професор српског језика и књижевности

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Александра Миленковић

ЗАМЕНИК УРЕДНИКА:

Јована Ђокић

ТЕХНИЧКА ОБРАДА:

Перица Стевановић, професор рачунарства и информатике

Аутори текстова у овом броју су чланови Новинарске секције и ученици школе:

Алексић Тамара
 Вукајловић Сања
 Дачковић Ана
 Дељанин Сара
 Ђокић Јована
 Јездич Теодора
 Лекић Данило
 Летуница Кристина
 Миленковић Александра
 Милисављевић Марија
 Милисављевић Невена
 Милуновић Срђан
 Савић Александра
 Судимац Лука
 Цодић Исидора

ПРОСЛАВА ШКОЛСКЕ СЛАВЕ – САВИНДАН

Као и сваке године, 27. јануара у свим школама широм Србије прославља се школска слава Свети Сава. У Средњој школи у Брусу, ученици и сви запослени у школи Савиндан су прославили уз чин резања славског колача и пригодним програмом. Славски колач је пресечен уз чинодејствовање протојереја-ставрофора Градимира Милојевића, а колачарство је од Златка Миленковића преузео Аранђел Стојковић.

Присутнима се обратила Весна Маринковић, директорка школе. Директорка је честитала празник свим присутним гостима, ученицима и радницима школе, истакавши значај просветитељског рада Светога Саве. Срећан Савиндан, присутнима је пожељео и председник општине Брус Милутин Јеличић.

Светосавску академију ове године заједно су организовале Средња школа Брус, ОШ „Јован Јовановић Змај“ са подручним школама, ОШ „Бранко Радичевић“ Разбојна, ОШ „Први мај“ Влајковци и ОШ „Вук Караџић“ Блажево. Академија је одржана у Центру за културу Брус, са почетком у 18 часова. Преносимо вам део атмосфере!



Марија Миљисављевић, IV/1

Посета 38. Међународном сајму туризма

Многи кажу да је ђачко доба најлепши период у животу сваког човека. Време које смо проводили заједно, наше дружење у школи, догодовштине, шале, заједничке екскурзије увек ће остати у нашим срцима и сећањима. Када је о заједничким путовањима реч, најдраже су ми, наравно, заједничке екскурзије, али памтићу и овогодишње путовање на Међународни сајам туризма.



Ове године у Београду, одржан је 38. Међународни сајам туризма. Сви смо жељно ишчекивали 20. фебруар, дан када ћемо посетити Сајам, одакле се увек вратимо пуни лепих утисака, а много тога и научимо. Дружење на Сајму туризма су нам улепшали наши професори: Предраг Татић, Виолета Аздејковић, Снежана Шовић, Бојан Јаковљевић, Горан Гашић и Стефан Ђокић. Уз много знања и стрпљења, учинили су да нам посета Сајму буде што угоднија и лепша.



Београдски сајам туризма је највећа туристичка манифестација у нашој земљи, али и у читавој југоисточној Европи. Више од тридесет година испуњава светске стандарде у пословању, квалитетном понудом и разноврсним дешавањима сваке године привлачи све већи број посетилаца. Претходне године на Сајму туризма своју понуду представио је 1031 излагач, а број посетилаца премашио је 62 хиљаде. Међутим, ове године на Сајму је учествовало 1150 излагача из 55 земаља, а сајамским халама је прошетало више од 70 000 посетилаца.

Били смо узбуђени што можемо да присуствујемо таквој манифестацији. Све учеснице Сајма, потрудиле су се да на најбољи начин представе своју земљу и своје туристичке

дестинације. Овогодишњи партнер Сајма туризма била је Словенија. Тешко бих могла да издвојим шта је најбоље у богатој словеначкој туристичкој понуди. Поменућу „најзвучније“ и најпосећеније словеначке дестинације. Наиме, Словенија је земља у којој можете да идете и на море на летовање, али и на скијање, зими. Такође, можете посетити бројне термалне бање или језеро Блед. Избор је на вама.



Истовремено са Сајмом туризма, одржане су још три значајне манифестације: дванаести Међународни сајам опреме за хотелијерство и угоститељство – „HORECA“, седми Сајам вина – „BeoWine“ и дванаести Сајам сувенира. Атрактивна манифестација посетиоцима је пружила могућност да остваре ексклузивне сајамске погодности и букирају аранжмане у оквиру акције под слоганом „Где још нисте били?“ из свеобухватне и премијерне понуде представљених туристичких агенција. Привилегија Сајма туризма је то што има способност и снагу да у тако значајној привредној грани као што је туризам активно мења ствари и диже их на виши ниво.



Надамо се да смо успели да Вам пренесемо део атмосфере са овогодишњег Сајма туризма. Једно је сигурно, вратили смо се кући са много лепих утисака, нових знања и богатији за још једно заједничко искуство.

Александра Савић, IV/4

ТАМИЧЕЊА У ШКОЛСКОЈ 2015/2016. ГОДИНИ

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Књижевна олимпијада – Општинско такмичење, одржано 12. марта 2016.

I година:

1. Тања Јакшић
2. Анђела Чоловејић
3. Сања Стајић

Све три ученице имају директан пласман на Окружно такмичење, јер су прошле године учествовале на Републичком такмичењу.

Предметни наставник: Љубиша Красић, професор српског језика и књижевности

III година:

1. Маријана Марјановић

Ученица има директан пласман на Окружно такмичење, јер је прошле године учествовала на Републичком такмичењу.

Предметни наставник: Љубиша Красић, професор српског језика и књижевности

Српски језик и језичка култура – Општинско такмичење, одржано 19. марта. 2016.

I година:

1. Анђела Чоловејић – Ученица има директан пласман на Окружно такмичење, јер је претходне школске године учествовала на Републичком такмичењу.

2. Павле Марковић, III место

Предметни наставник: Љубиша Красић, професор српског језика и књижевности

II година:

1. Јована Ђокић, III место
2. Емилија Марковић, III место

Предметни наставник: Маја Грујић Ристић, професор српског језика и књижевности

ИСТОРИЈА

Општинско такмичење, одржано 20. марта 2016.

I година гимназије (општи смер)

1. Бојана Павловић (I/1), III место
2. Давид Рилак (I/1), III место

II година гимназије (општи смер)

1. Марија Поповић (II/2), II место

III година гимназије (општи смер)

1. Ива Симић (III/2), II место
2. Јелена Шљивић (III/1), II место

II година средњих стручних школа

1. Марија Бежановић (II/3), III место
2. Дијана Дељанин (II/4), III место

Предметни наставници:

Марина Младеновић, професор историје
Далиборка Бошковић, професор историје

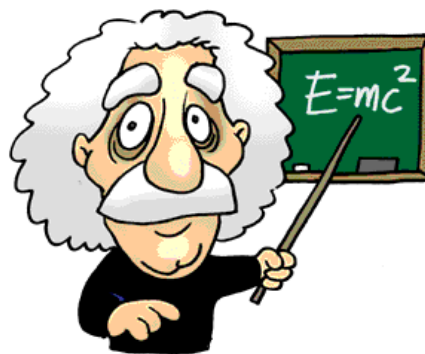


ТАМИЧЕЊА У ШКОЛСКОЈ 2015/2016. ГОДИНИ**ФИЗИКА**

На Окружном такмичењу, одржаном 13. марта 2016. године у Варварину, наши ученици остварили су запажен успех:

1. Димитрије Марковић (I/1), III место
2. Дачковић Лазар (I/1), VII место

Предметни наставник: Жаклина Ђорђевић, професор физике

**МАТЕМАТИКА**

Ученици наше школе су маја 2015. године учествовали на такмичењу „Мислиша“.

На такмичењу, похваљена је цела екипа ученика Средње школе у Брусу, а посебно су се истакле ученице:

1. Невена Милисављевић и
2. Ива Симић

Предметни наставници:

Љиљана Живанчевић, професор математике
Славољуб Михајловић, професор математике

**ТАКМИЧЕЊЕ РЕЦИТАТОРА**

Ученици наше школе, учествовали су 21. марта на Општинском такмичењу рецитатора и постигли следећи успех:

1. Мина Павловић (IV/2), I место
2. Николина Чолић (III/1), II место
3. Марко Павловић (I/2), III место

Честитамо свим ученицима и предметним наставницима и желимо им још много успеха на предстојећим такмичењима!



ПОСТИГЊА НАШИХ УЧЕНИКА

Литерарни радови

Ана Карењина – жртва или кривац?

Шта смо све спремни да учинимо за некога кога волимо? Колико далеко је нека особа спремна да иде, како би задржала своју љубав? Како друштво посматра те особе? Да ли их осуђује, или их оправдава? Одговоре на сва ова питања можемо наћи у роману „Ана Карењина“ Лава Николајевича Толстоја.

Ана Карењина, јунакиња истоименог романа, јесте жена из високог друштва која живи у браку без љубави. Она је жена жељна пажње, љубави и нежности. Када први пут у свом животу осети да је истински вољена и да, поред љубави коју осећа према свом сину, почиње да воли једног мушкарца, Ана одлучује да се по сваку цену избори за ту љубав. Била је спремна на све, чак и на то да напусти своје дете, не би ли била срећна са Вронским. Многи је због тога оптужују и говоре да није исправно поступила, јер је често тврдила да је њен син за њу најважнија особа на свету. Они који је оптужују, донекле, имају право.

Анин однос према деци био је веома променљив и што је више времена проводила са Вронским, она је све више занемаривала свог сина Серјожу, а касније и ћерку. Анина љубав према Вронском била је себична, необуздана и плаховита. Ни са ким није желела да дели његову љубав и пажњу. Док је маштала о заједничком животу са Вронским, све је ређе мислила о сину. Жељна љубави, пажње, нежности, искрености и осећајности, Ана путује са Вронским, како би заједно, далеко од свих, остварили заједничке снове. Од нежне и бојажљиве љубави која је описана на почетку романа, Анина љубав према Вронском полако је прерасла у опсесију. Потреба да буде вољена, коначно остварена као жена, да се осети живом, у Ани је годинама била потиснута. Зато је Ана постала опседнута Вронским. У њему је проналазила све оно што јој је годинама било ускраћено. Била је болесна, Вронски је био њен лек. Била је у мраку, Вронски је био њена светлост. Била је

хладна, уз Вронског је схватила шта значи права љубав. Зато га је љубоморно чувала, грабила је сваки секунд живота да проведе уз њега. Постала је љубоморна, опседнута, уплашена. Понашала се као и свако друго живо биће које, напokon, добије оно за чим годинама чезне, а што му је увек било ускраћено. Добила је нови живот, потпуно другачији од претходног. Добила је нову шансу и

није желела да је изгуби. Била је уплашена. Дивим се њеној храбрости да се бори за своју љубав. Колико жена има храбрости да се побуни и да напусти живот без љубави? Колико жена смогне снаге да оде из несрећног брака? Мислим да је број таквих жена на овом свету веома мали. За сваку промену у животу, потребна је велика храброст.

Анину одлуку да напусти мужа и оде са Вронским, друштво је најоштрије осудило. Погледајмо, међутим, какво је то друштво! То је друштво људи који носе маске, људи који не живе, већ глуме да су живи. Ана није могла да глуми. Није могла да се прави да је све у реду. Зато је и страдала. На овом свету, нема правде за оне који се разликују. Нема правде за оне

који на живот гледају друкчије. Немилосрдан је свет маски према бићу које хоће да живи.

Да ли је Ана била жртва или кривац? Није лако одговорити на то питање. Не треба судити другим људима, док се „не прошетамо у њиховим ципелама“. Ана је само пратила своја осећања. Некада су је она навела на погрешне поступке, а у неким случајевима је донела исправну одлуку, но – ко смо ми да јој судимо? Имамо ли права на то?



Сања Раичевић, II/1

Литерарни радови

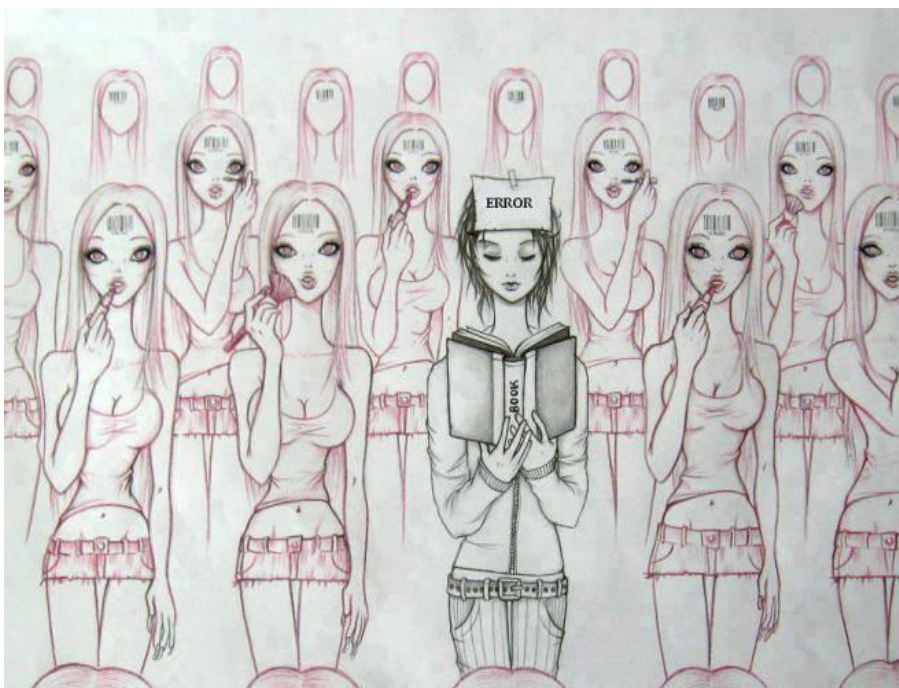
Ово је свет страдања

Одвек тежимо ка бољем животу, чекамо боље сутра, надамо се променама и боримо се за себе и генерације које долазе. Међутим, долазе све тежа времена. Људска популација полако око себе ствара окове страха, а то је најгоре од свега, окове мобилних телефона и рачунара. Економска криза, бег од немира и рата и тражење уточишта у другим деловима света, све доводи до стварања слике света пуне страдања у којем живимо.

Данас се не цене праве вредности. Све је саткано од лажи и превара. Правила се не поштују, људи из сенке прво почињу да управљају најслабијима, а затим своју власт, уз њихову помоћ, шире на нове генерације. Младе генерације не знају да поштују оно што имају, траже више, траже нешто боље од својих родитеља. Понекад, родитељи нису у могућности да испуне све жеље своје деце, али се труде да ураде све зарад њихове среће. Да ли је то истинска срећа или само испуњење хира? Не, то није срећа, то је све само ради доказивања у друштву: ко ће имати бољи телефон или чија је гардероба скупља. Баш зато неке друге ствари губе своју вредност, а млади остају приковани за екран мобилног телефона, пропуштајући дружење са вршњацима и упознавање света.

Зашто се све претвара у ужурбаност, зашто влада страх и трепет међу људима? Много је одговора на оваква питања, али једно је сигурно – сви желе да се придруже маси. Нико више не

размишља шта је добро за планету на којој живимо, јер све оно што ми њој радимо, вратиће нам се кад-тад. Народ је такав да из свега жели да извуче материјалну корист, иако новац без чистог образа и здравог разума не значи ништа. Новац може све да купи, али оно највредније не може.



Да ли ћемо успети да се извучемо из канџи ове зле силе? Да ли ће доћи боља времена? Нада у боље сутра и у то да ће се нешто променити увек постоји, али то је само један фактор према стотинама других који могу да буду остварени за добробит планете. Многи људи беже из својих

домовина, траже склониште од ратова за које нису криви. Њихове земље су уништене због политичких и економских разгова. Страдају деца, деца тек рођена, а већ бачена у море лажи и превара. Родитељи се боре да им омогуће безбедност и сигурност, али то је веома тешко. Богати не разумеју сиромашне и постављају границе и зидове, не желећи да пруже помоћ.

Много је проблема на овом свету. Решење је у нама. Од нас зависи да ли ћемо мењати нешто на боље. Запитајмо се и учинимо нешто добро за будуће генерације, хајде да им оставимо лепу успомену на наше доба. Иначе, ако овако наставимо, остаћемо заробљени у свету страдања.

Тамара Ракићевић, II/1

Међународни дан матерњег језика

Чланице Организације уједињених нација за науку и културу (Унеско), 21. фебруара обележавају Међународни дан матерњег језика, с циљем промовисања језичке културе и разноврсности, као и вишејезичности. Овај празник посвећен матерњем језику, установљен је 1999. године, као сећање на студенте који су 21. фебруара 1952. године убијени у Даки у источном Пакистану, данас Бангладешу, јер су протестовали зато што њихов матерњи језик није проглашен званичним.



Према проценама стручњака, у свету, готово свакодневно, нестане по један језик, а лингвисти прогнозирају да ће од око шест хиљада језика, до краја 21. века, одумрети више од половине, чак и до 90 одсто. Најугроженији су језици са малим бројем говорника, као и језици који припадају малим заједницама које нису у оквирима западноевропских цивилизацијских токова и које немају институције, сматрају лингвисти. Можемо закључити да ни српски језик, у том случају, није у најбољој позицији.

Утицај интернет комуникација, пре свега друштвених мрежа и информативних портала на данашњег читаоца, све је већи. С тим у вези, честа је и појава псеудонорме која се шири на рачун званичне норме српског књижевног језика. Многе речи из енглеског језика чешће можемо чути у свакодневној комуникацији, него речи нашег матерњег језика. На друштвеним мрежама о писмености ретко ко води рачуна. Нажалост, и у појединим медијима неговању матерњег језика се посвећује све мања пажња.

Важно је да негујемо и поштујемо матерњи језик. Да се трудимо да правилно говоримо и пишемо не само 21. фебруара, већ свакога дана. Уколико негујемо и ценимо свој језик, тако ћемо неговати и поштовати себе. Вук Стефановић Караџић је рекао: „Језик је хранитељ народа. Докле год живи језик, докле га љубимо и поштујемо, њим говоримо и пишемо, прочишћавамо, дотле живи и народ, може се међу собом разумијевати и умно саједињавати, не прелива се у други, не пропада.“ Још је Вук схватао важност матерњег језика за очување идентитета српског народа. Из његових речи произлази мисао да, ако изгубимо свој језик, изгубићемо и себе саме. Ако будете поштовали свој језик, поштоваћете себе. Ако будете улагали у развој свог матерњег језика, улагаћете у своју будућност и у будућност своје деце. Нека вам и речи великог српског песника Душка Радовића стално буду на памети:

*„Волимо српски језик свакога дана помало.
Српски језик нема никога другог осим нас.“*

Слађана Ракић, професор српског језика и књижевности

НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

Уместо стране речи... боља је домаћа:

КРУЦИЈАЛАН
БЕНЕФИТ
ЛИМИТИРАТИ
ОФИЦИЈАЛАН
БОРД

ОДЛУЧУЈУЋИ
КОРИСТ
ОГРАНИЧИТИ
ЗВАНИЧАН
ОДБОР



Тејана Милошевић,
концерт-мајстор Београдске филхармоније



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

▪ Да ли си од малих ногу ГЛУМЕО тако добро?

▪ Одувек сам знао ГЛУМИТИ, али само на позорници, не и у животу. Правилно је ГЛУМИТИ, а не ГЛУМЕТИ.



Светислав Тончић,
глумац



▪ Концерт је био сјајан. Публика вас је испратила МАХАЈУЋИ и СКАКАЈУЋИ.

▪ Граматички правилно су могли да нас поздраве само МАШУЋИ и СКАЧУЋИ.



Ача Селим, музичар



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

Ух, ЕУРОПА, ЕУРО...

ЕВРОПА је назив континента, а ЕВРО је валута која је по њему добила име.

Дакле, на српском је правилно ЕВРО!



Зоран Кесић, ТВ водитељ



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

▪ НЕЗНАМ ништа о овој ПРЕТСТАВИ.

▪ НЕ ЗНАШ ти ни ово: речца НЕ пише се одвојено од глагола, осим у облицима немој, нећу, немам и нисам.

И још нешто: исправно је ПРЕДСТАВА.



Аница Добра, глумица



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

Редитељи нам често дају корисна УПУТСТВА.

Једно од њих је да никада не кажемо и не пишемо УПУСТВА.



Вјера Мујовић, глумица



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

▪ Да ли је тренер био захтевнији и СТРОЖИЈИ према теби зато што си био ВИШЉИ од других?

▪ Не, али ме је научио да је правилно рећи СТРОЖИ и ВИШИ.



Богдан Богдановић, спортиста



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

▪ Да ли БИ могао да добијем Ваш аутограм?

▪ Наравно. Али каже се: „Да ли БИХ могао да добијем?“ Да БИСМО исправно говорили, треба да негујемо српски језик.



Тихомир Станић, глумац



НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

Пожурите, знам да се ЗАДЊА карта купује у ПОСЛЕДЊЕМ тренутку!

Да, наравно, није погрешно користити придев ЗАДЊИ у значењу ПОСЛЕДЊИ.



Нада Шарчин, глумица



БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ НА ИНТЕРНЕТУ

МАЛТРЕТИРАЊЕ У ВИРТУЕЛНОМ СВЕТУ

Нови видови комуникације донели су својим корисницима бројне погодности и предности али нажалост, из стварног живота у онлајн свет преселиле су се и неке негативне појаве. Једна од таквих је малтретирање.

Малтретирањем се у виртуелном свету сматра намерно, понављано и непријатељско понашање једне или више особа усмерено на наношење штете другоме, а кроз употребу интернета, интерактивних технологија или мобилних телефона.

Како се дешава?

Упорно слање порука којима се особа узнемирава, надевање погрдних имена, исмевање у причаоницама и на интернет форумима, објављивање лажних оптужби и гласина на рачун неке особе на профилима друштвених мрежа, представља само неке од типичних облика малтретирања у виртуелном свету.

Иако се малтретирањем у виртуелном свету не може физички повредити друга особа, последице оваквог понашања могу да буду изузетно озбиљне. Жртви је веома тешко да побегне од ове врсте малтретирања, због чега се понекад може осећати веома изоловано, усамљено, тужно, уплашено, рањиво, фрустрирано. Ова осећања се често крију и трају дужи период времена и у неком случају могу завршити и самоповређивањем или самоубиством.

Облици малтретирања у виртуелном свету:

• **Узнемиравање** – слање непријатних, непристојних и увредљивих порука

• **Ухођење и прогањање** – тајно или отворено, континуирано, али нежељено праћење и ухођење неке особе у онлајн свету, уз непрестано покушавање успостављања и наставка нежељеног контакта.

• **Претње у виртуелном свету** – натписи, објаве и постовање фотографија и видео материјала на интернету који представљају претње физичким насиљем;

• **Вређање у виртуелном свету** – онлајн свађе у којима се на интернет сајтовима, форумима или блогovima постављају презриве и увредљиве поруке

• **Говор мржње у виртуелном свету** – натписи на интернет сајтовима, форумима и друштвеним мрежама који се свode на јавно постицање мржње, нетрпељивости, дискриминације или непријатељства и насиља према одређеној особи (или групи људи);

• **Трачарење** – објављивање или слање окрутних трачева са циљем да се

уништи нечији углед и односи са пријатељима, члановима породице и познаницима;

• **Искључивање** – намерно изопштавање особе из неке онлајн групе;

• **Лажно представљање** – креирање лажног налога, хаковање или неовлашћено коришћење нечијег онлајн налога;

• **Објављивање видео снимка физичког малтретирања** – физички напад (ударање, шамарање, шутирање, али и наношење озбиљних физичких повреда) једне особе или групе људи на другу особу;

Шта да радим када се малтретирање дешава мени

Ако ти се деси да те неко малтретира у виртуелном свету, постоји неколико ствари које можеш да учиниш како би малтретирање зауставио/ла или како би макар ублажио/ла његове ефекте:

• **Не одговарај на упорне и узнемирујуће поруке** које ти насилник шаље, као ни на увреде и провокације које објављује на интернету, а које су упућене теби или се односе на тебе.

• **Сачувај доказ малтретирања** које ти се дешава..

• Ако се малтретирање одвија путем друштвених мрежа, **пријави насилнике администраторима**, односно модераторима те друштвене мреже.

• **Блокирај садржај**, страну на друштвеној мрежи, групу, сајт или налог особе која те узнемирава и покушај да је на тај начин спречиш да поново ступи у контакт са тобом.

• **Обезбеди своје налоге** од неовлашћеног уласка или коришћења: промени све лозинке

• Уколико се малтретирање настави, **реци шта ти се дешава некој старијој особи којој верујеш, најбоље својим родитељима.**

У Србији, нажалост, не постоји телефон путем којег можеш да потражиш непосредну помоћ или подршку, али малтретирање и доказе

малтретирања можеш анонимно да пријавиш **Нет патроли.**

www.netpatrola.rs

Шта да радим када се малтретирање дешава другима

Како се садржај на интернету може лако умножити и проследити великом броју корисника, постоји могућност да ћеш некад, својом вољом или потпуно нежељено, бити сведок малтретирању у виртуелном свету особе коју познајеш или никад раније ниси срео или за њу чуо.

Постоји, међутим, још неколико конкретних ствари које можемо предузети како бисмо неком помогли, а које не изискују директно супротстављање насилнику:

• **Проведи време са жртвом**, дружите се, разговарајте. Охрабри је и саслушај.

• **Пријави шта се дешава одраслој особи од поверења**

• **Немој бити активан учесник у малтретирању** тиме што ћеш ширити круг особе које „прате шта се дешава“.

Шта да радим када неко малтретира моје дете

Верујемо да бисте учинили све да заштитите своје дете и спречите да се оно икада суочи са малтретирањем било у физичком, било у виртуелном свету.

Превенција

Постоји пуно корака које можете предузети како бисте предупредили да Ваше дете постане жртва малтретирања у виртуелном свету:

• можете **унапредити своје знање**: о друштвеним мрежама, о интернету и новим комуникационим технологијама;

• можете са својим дететом или својом децом **разговарати о друштвеним мрежама и интернету**..

• **научити своју децу** да је важно да буду здраво скептична и сумњичава

• на то да **правила понашања у реалном свету важе и у виртуелном** – да није у реду лагати, да је важно поштовати туђу приватност и осећања;

•можете утврдити правила за коришћење мобилних телефона и Интернета

•конечно, можете поставити рачунар у дневној соби или некој заједничкој просторији тако да лакше можете пратити како Ваше дете проводи време на Интернету.

Како можете помоћи свом детету које доживљава малтретирање у виртуелном свету?

•Ставите свом детету до знања да сте му на располагању за разговор о свему што га евентуално мучи, узнемирава, чини га тужним или га плаши.

•Посаветујте дете да не одговара на узнемиравајуће поруке и провокације.

•Сачувајте, штапајте или направите screenshot узнемиравајућих садржаја и порука. Могуће је да ће Вам докази малтретирања бити потребни уколико се ситуација отме контроли и у случај укључе други родитељи, школа или у најозбиљнијим случајевима, полиција или тужилаштво.

•Ако се малтретирање у виртуелном свету чија је жртва Ваше дете претаче у школско време и контекст или насилник похађа исту школу као и Ваше дете, обавестите школу, школског психолога, разредног старешину

•Малтретирање у виртуелном свету обично не укључује нелегално и криминално понашање. Ипак, сваку претњу физичким насилљем, застрашивање, сумњу на сексуалну злоупотребу немојте игнорисати. Пријавите узнемиравајући садржај и понашање Нет патроли и/или полицији, а оператер и службено лице Вам могу помоћи да сазнаете да ли по ономе што сте пријавили могу поступати, као и који су даљи потребни кораци које можете предузети.

•Уколико Ваше дете показује знаке велике узнемирености, екстремне потиштености и анксиозности или има суицидалне идеје, без одлагања

потражите професионалну помоћ психолога за своје дете!

Шта да радим када моје дете малтретира друге

Исто онолико колико је могуће да Ваше дете у неком тренутку доживи малтретирање у виртуелном свету, могуће је и да ће некога повредити својим понашањем у виртуелном свету.

•Многи родитељи реагују тако што онемогуће детету приступ интернету и мобилним уређајима –, ипак имајте на уму да, се интернету може приступити и са уређаја ван куће над којим вероватно нећете имати контролу

•Могуће је да Ваше дете није свесно последица свог понашања или их не схвата довољно озбиљно – разговарајте са њим о томе зашто је то учинио/ла, како се осећао/ла, да ли може да замисли какав то утицај има на жртву и да ли се нешто слично десило њему/њој

•Ступите у контакт са родитељима жртве - извињење је добродошло, али не очекујте да Вам одмах опросте. Ставите им до знања да Вам је жао, да предузимате мере и да доживљавате ситуацију врло озбиљно.

Како да не postanем насилник у виртуелном свету?

Ако желиш да избегнеш репутацију насилника у виртуелном свету, потребно је да поштујеш пар основних правила понашања која нису другачија од правила понашања у свакодневном, реалном животу:

Шта не треба чинити

•Никада о некоме немој писати на интернету оно што му не би рекао/ла у лице.

•На насилје немој одговарати насилљем.

Шта треба да учиниш

•Труди се да градиш своју репутацију на интернету у истој мери у којој се трудиш да изградиш своју репутацију у свакодневној комуникацији.

•Понашај се према другима онако како желиш да се други понашају према теби.

•Поштуј туђу приватност као што поштујеш своју.

•Увек имај на уму да нешто што напишеш или објавиш на интернету није могуће лако повући или уклонити,

•Увек имај на уму да твоје непримерено понашање није шала, већ да исмеваш неког или се ругаш особи која заиста постоји и којој таквим понашањем можеш пуно наудити и повредити је.

•Труди се да са свима комуницираш љубазно.

Како да не postanем жртва малтретирања у виртуелном свету?

Свакоме се може десити да постане жртва малтретирања у виртуелном свету. Ипак, постоје правила која можеш поштовати и тако умањити шансе или обезбедити да се малтретирање у виртуелном свету не деси теби:

•Заштити своје налоге на интернету снажним лозинком коју нећеш делити ни са најприснијим пријатељима..

•Увек се излогуј када не користиш рачунар,

•Добро размисли пре него нешто објавиш на интернету

•Подеси приватност својих налога на интернету – дели информације на Фејсбук и Гоогле+ профилима само са оним пријатељима којима верујеш.

•Стално унапређуј своје знање о друштвеним мрежама, интернету, новим комуникационим технологијама.

•Никада не отварај нежељене поруке које примаш од непознатих – обриши их без читања.

•Не дозволи да сам postanеш насилник у виртуелном свету – понашај се према другима онако како би желео/ла да се други понашају према теби.

Перица Стевановић, професор рачунарства и информатике

Преузето и обрађено са сајта kliknibezbedno.rs



KLKNI BEZBEDNO.RS



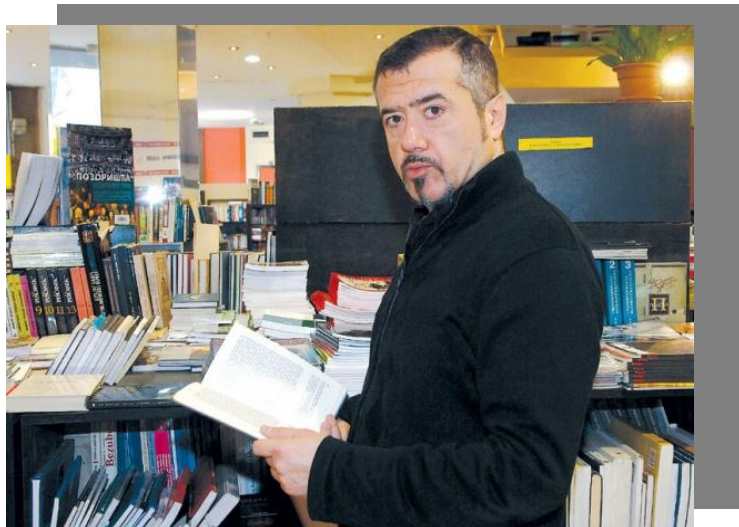
КЛИКНИ БЕЗБЕДНО

На иницијативу Управе за дигиталну агенду Министарства за телекомуникације и информационо друштво 2009. године покренут је сајт "Klikni bezbedno". Сајт је током 2013. године редизајниран и допуњен, а за његов садржај задужен је Центар за безбедни интернет.

"Klikni bezbedno" део је програма за безбедни интернет Европске комисије, који има за циљ да оснажи и заштити децу и младе на интернету, као и да покреће иницијативе за подизање свести о безбедној употреби информационо-комуникационих технологија и сузбијање недозвољеног и штетног садржаја и понашања на интернету.

Посетите сајт и проширите своја знања из области безбедности на Интернету.

Интервју са писцем Владимиром Пишталом



Ехо: Добили сте *Нинову награду* за најбољи роман у 2008. години: *Тесла, портрет међу маскама*. Када и зашто се у Вама јавила жеља да напишете књигу о Тесли?

Владимир Пиштало: Био сам још студент кад сам добио жељу да напишем роман о том веома необичном човеку. То је добра прича – о стварању муња, о уздржавању од љубави, о достизању врха света и о делимичном губљењу постигнутог. На овој књизи сам радио пуних осам година. Сакупљао сам и проучавао све што је написано о Тесли. Читао сам, просто, све што је издато, све што је уопште направљено о томе. Српска црква у Торонту је издала један огроман зборник од 800 страна у којем је свако ко је срео Теслу, макар на један дан, написао нешто. И то су неке од најлепших страница које су ме инспирисале, јер су то често обични људи који би забележили нешто што није висока историја, него обичне људске реакције, које су ми јако помогле да демистификујем Теслу. Тесла је личност о којој се много писало, а опет, увек имате утисак да о њему никада неће све бити речено. То ме је и инспирисало да дам своје виђење његовог лика и дела и да напишем књигу о њему.

Ехо: Зашто за Теслу можемо рећи да је „портрет међу маскама“

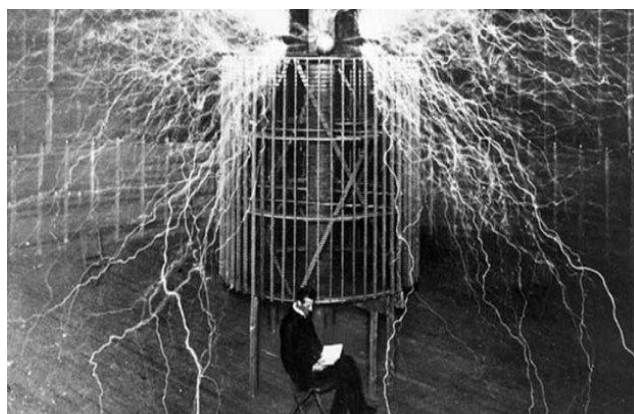
Владимир Пиштало: Без љубави сви људи остају маске. Тесла није имао личне љубави у свом животу. Имао је љубав за човечанство. Он је био једини човек који је правио муње. То иначе богови раде. Правио је земљотрес.

Ехо: Када се у школи, најчешће на часовима физике, говори о животу и делу Николе Тесле, овај генијални научник увек измами пажњу ученика. Шта Вас је посебно

Владимир Пиштало је рођен 1960. године у Сарајеву. Завршио је Правни факултет у Београду, а докторирао на Универзитету Њу Хемпшир у Америци, на теми вишеструког идентитета српских исељеника: српском, америчком и југословенском. Ради на Бекер колеџу, у Вустеру, Масачусетс, где предаје светску и америчку историју. Пиштало је један од најзначајнијих савремених српских писаца. Добитник је бројних књижевних награда и признања, као и *Нинове награде* у 2008. години, за роман *Тесла, портрет међу маскама*.

заинтригирало док сте истраживали живот „генија који је осветлио свет“?

Владимир Пиштало: Није се плашио. Био је једнако храбар као јунаци из наших народних песама само на други начин. Био је спреман да ризикује свој живот за оно у шта је веровао. Кад је први пут пустио кроз своје тело високонапонске струје од 200 000 волти, он није некакву животињу користио као заморца. Само себе је користио. Данас знамо да је тај експеримент безбедан за човека, али се нико није усудио да га понови.



Ехо: Познато је да је Тесла волео нашу народну поезију и поезију Јована Јовановића Змаја, Његоша, Јакшића... Колико је Тесла, заправо, одржао везу са својим српским коренима, колико му је недостајала домовина?

Владимир Пиштало: Одржао је везу са својим коренима до задњег дана. Са младим краљем је плакао у својој хотелској соби кад је Југославија окупирана 1941. Народни гуслар Петар Перуновић долазио је код њега у хотел *Њу Јоркер*, да му пева.

Ехо: Попут многих српских писаца и научника, и Ви живите и стварате у Америци. Како бисте описали живот једног Србина изван граница своје земље? Које су предности, а који су недостаци живота у Америци? Има ли носталгије?

Владимир Пиштало: Ја живим у Србији четири месеца годишње, знам све вицеве (смех) и све што се догађа. Нема разлога да будем носталгичан.

Ехо: На Бекер колеџу у Вустеру (Масачусетс), предајете светску и америчку историју. Какво је Ваше искуство у раду са тамошњим студентима? Које су предности, а које мане студирања у иностранству?

Владимир Пиштало: Предност америчког система студирања је што не морате да знате шта ћете студирати него узмете пар курсева, на пример психологију, историју средњег века и game design (прављење компјутерских игара). И онда видите шта ће вас повући, шта вам се стварно свиђа. То је добро. Већина студената, кад пођу на факултет, не знају шта стварно хоће. Тешко је одлучити се.

Ехо: Колико је тешко предавати историју? Имате ли неки савет за наше професоре историје?

Владимир Пиштало: Морате одлично знати аргументе противника. Није довољно да знате своје. (смех)

Ехо: Писали сте и о Александру Македонском. Можете ли нам открити неке занимљивости из његовог живота које не можемо пронаћи у уџбеницима?

Владимир Пиштало: Био је заиста образован човек. Занимале су га идеје. Организовао је сусрет грчких и индијских филозофа. Вероватно је учествовао у убиству свога оца. У другом делу живота је мислио да је бог.

Ехо: Можете ли рећи да сте Ви изабрали писање или је писање изабрало Вас? Чиме сте желели да се бавите када сте били средњошколац?

Владимир Пиштало: Увек сам знао да ћу бити писац. Још у основној школи. Није било дилеме.

Ехо: Који предмет Вам је био омиљени у средњој школи и зашто?

Владимир Пиштало: Српски. Историја. Психологија. Социологија. Хуманистичке дисциплине. Био сам просечан ђак у гимназији, а на матури сам из ових предмета имао све петице.

Ехо: Ишчекујемо и Вашу књигу о Андрићу. Може ли се рећи да је Андрић највише утицао на Ваше писање или је то неки други писац?

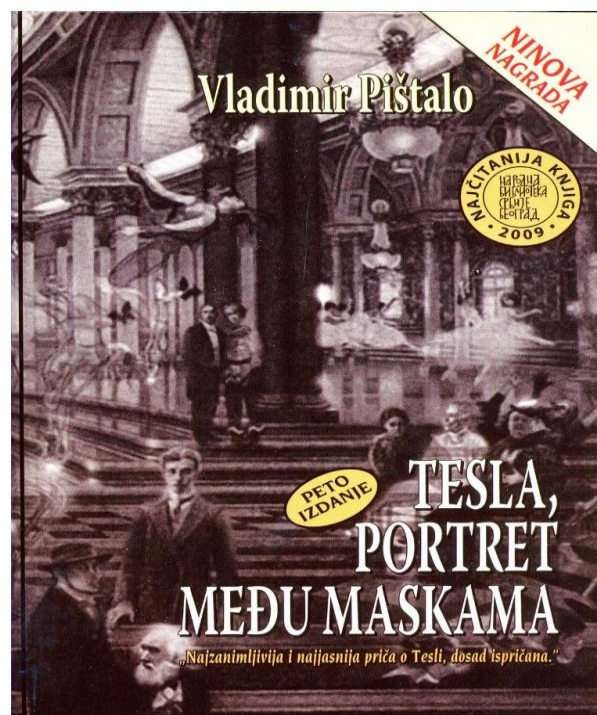
Владимир Пиштало: Дефинитивно, то је Андрић! Не бих посветио писању те књиге пет година живота да ми није био важан.

Ехо: Шта бисте поручили ђацима Средње школе у Брусу – које књиге бисте им препоручили за читање?

Владимир Пиштало: Волео бих да вам средња школа буде лакша него што је била мени. Мени није била лака. Желим да знате да живот после средње школе постаје бољи. Некако се разведри небо над вашом главом. Андрић је нашим младим људима говорио: „Поставите своје циљеве високо“. Читајте Андрића, Булгакова, Маркеса, Бруна Шулца. Читајте *Освајање среће* Бертранда Расела. То је врло корисна књига за младог човека. Заиста вам желим много успеха!

Ехо: Хвала Вам на гостовању у нашем часопису!

Владимир Пиштало: Хвала вама!



Лекић Данило, II/ 1
Летуница Кристина, II/ 2
Миленковић Александра, II/ 2
Милисављевић Марија, IV/ 1

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЖЕНА – ОСМИ МАРТ

Празници постоје да нас развеселе, приближе једне другима, учине нам животе лепшим и помогну нам да пребродимо многе проблеме. Многи празници тичу се прослављања нама значајних догађаја. Један од таквих празника је и 8. март.

У току борбе за економску, политичку и социјалну равноправност жена, настао је један празник који и данас прослављамо – Међународни дан жена, тј. 8. март. Многе жене, као на пример суфражеткиње (енгл. suffrage – право гласа, пристанак), заступале су идеју за равноправност у одлучивању, економији, образовању и друштву. Међутим, први национални Дан жена, није обележен 8. марта, већ 28. фебруара 1909. године у Сједињеним Америчким Државама, након декларације коју је издала Социјалистичка партија Америке. Инспирисана америчким залагањем поводом овог питања, Немица Луиз Циц, предложила је организовање Међународног дана жена. Није успела у намери да своје идеје спроведе у дело, па је иницијативу за тај празник преузела немачка феминисткиња и комунисткиња Клара Цеткин (1857-1933).

Све је почело 1889. године, када се Цеткинова свим силама борила за рушење стереотипа о женама, а врхунац свих догађаја одиграо се на Другој међународној конференцији жена социјалиста у Копенхагену, 8. марта 1910. године. Тада је и установљен празник.

Годину дана касније, у Данској, Швајцарској, Немачкој и Аустрији, уз бројне демонстрације феминисткиња, почео је да се обележава Дан жена. Овај празник је прихваћен у свим социјалистичким земљама, након што је Александра Колонтај, руска револуционарка, феминисткиња, дипломата и дугогодишња амбасадорка Совјетског Савеза у Норвешкој и Шведској, убедила Лењина да озваничи прослављање овог празника као државног. Ту праксу су прихватиле Русија и њене савезнице, укључујући и Социјалистичку Федеративну Републику Југославију.

Буди поносна што си жена, мудра и достојанствена!

Не чекајући да се за њихова права боре други, моге жене су стигле и престигле мушкарце, напредовале у послу, доспеле на чело многих важних институција.

Осми март је као Међународни дан жена прихваћен 1917. године, а тек 1975. године, овај празник признале су и Уједињене нације.



Очију твојих да није

*Не би било неба
У малом нашем стану*

*Смеха твога да нема
Зидови не би никад
Из очију нестајали*

*Славуја твојих да није
Врбе не би никад
Нежне преко прага прешле*

*Руку твојих да није
Сунце не би никад
У сну нашем преноћило*



Клара Цеткин

*Нека овај дан буде само твој,
нека сунце само за тебе сија,
не зато што си жена,
већ зато што си јединствена
и од свих другачија!*

Ана Дачковић, II/1

Сто четрдесет година од рођења Борисава Станковића (1876-2016)

Ове године, 31. марта, обележава се 140 година од рођења књижевника Борисава Станковића.



Борисав Бора Станковић сврстава се у најзначајније писце српског реализма. Такође, био је романијер, приповедач и драматичар. Рођен је 31. марта 1876. у Врању, а преминуо 22. октобра 1927. у Београду. Одгајила га је баба Злата, јер је као мали изгубио родитеље, као и млађег брата Тимотија, који је имао само две године. То је веома утицало на његово стваралаштво.

Бора спада у оне писце код којих утисци и сећања из детињства имају пресудну улогу у књижевном раду. Један од његових мотива је носталгија за младошћу. У више дела описује своју младост и некадашњи живот у родном граду. Живот му није идиличан и бесконфликтан,

постоји пуно сукоба. Они су стални и разноврсни, између старог и новог, богатих и сиромашних, појединца и друштва... У средишту свих збивања налази се појединац и његова судбина. Ту судбину сачињава троугао сила који чине новац, морал и љубав. Читаоцима даје јасну слику завичајног Врања описујући трагичне личности, јунаке који пропадају као поетичне жртве љубави. Кроз своја дела он тежи да опише развој живота својих јунака. Описује осујећену љубав између момка и девојке који припадају различитим сталежима (у делима: *Стари дани*, *Станоја*, *Увела ружа*).

Више него било који други писац бавио се судбином жене и њеним положајем у друштву. Жена је главна јунакиња у његовим најбољим делима. Описивао је осећања и понашање жене у тадшњем друштву, као и утицај тог друштва на просечну жену. Нека од таквих дела су: драма *Коштана*, роман *Нечиста крв*, као и приповетке *Увела ружа* и *Покојникова жена*.

Његово целокупно књижевно стваралаштво везано је за Врање, иако је у Врање ретко одлазио. Увео је врањански говор у књижевност, због чега је био стално критикован од стране многих савременика. Признавао је да је своје ликове обликовао према причама које је слушао и спајао елементе више личности, како би његови ликови деловали пуније. Осим тога што се његово стваралаштво сврстава у реализам, сматра се да садржи и елементе који нагињу ка натурализму. Нека од његових најпознатијих дела су: *Бурђевдан*, *У винограду*, *Тетка Злата*, *Нушка*, *Ташана*, *Коштана*, *Нечиста крв*, *Божји људи*, *Увела ружа*, *Станоја*, *Баба Стана*, *Свети Стеван*, *Под окупацијом*.



Родна кућа Боре Станковића

Живот је у неким тренуцима био окрутан према Станковићу. Кроз живот су га пратиле и финансијске потешкоће, али га то није спречило да напише бројна и вредна дела. У Врању је завршио основну школу и седам разреда гимназије, док је матурирао у Нишу. Даље одлази у Београд где завршава Правни факултет. После тога, оженио се Ангелином Милутиновић са којом је имао три ћерке.

Мишко Милојевић је 2006. године снимио телевизијски филм посвећен овом писцу - Бора под окупацијом. Филм је заснован на биографији Боре Станковића.



Унутрашњост Борине родне куће

Кроз калдрмисани сокак уличице која носи име Борине бабе по оцу Злате, долази се до музеј-куће књижевника Борисава Станковића. Обична старинска кућа. Ту се налази доклат, „ајет“, и над подрумом древна винова лоза, па онда зелени шимшир, бунар пред кућом. Ту је и стари шамдуд, одакле се долази до летње кујне. У кући, где су сада музејски експонати, некада је било жара у огњишту, дима и пепела.

Посматрајући фотографије његове родне куће, можемо да закључимо да је Бора живео скромно. То га, међутим, није спречило да постане велики писац. Читајући његова дела, много тога можемо сазнати о давним временима, када се другачије живело. Српска књижевност после дела Борисава Станковића постала је богатија. Причама о животима обичних људи са југа Србије, Станковић нас боље упознаје са сопственим коренима.

Бора Станковић је писао поезију.

Бора Златин, како су га по очевој мајци у школи звали, своју књижевну каријеру је започео писањем поезије. Био је горд на своју поезију и веровао је да ће постићи много на том пољу књижевности. Онда је изашла белешка у „Босанској вили“ у Сарајеву 1894. године, која гласи: „Диво у Б. и Борко у В. Слабачко је у обојице једа буде што и боље! Међутим, песама имамо на товари, баш као што има и пјесника на све стране, само је много званих а мало изабраних“. После објављивања ове обесхрабрујуће и разочаравајуће белешке, Борисав се зарекао да никада више неће написати једнога стиха. Изгледа да је и одржао реч.

Како је Бора писао?

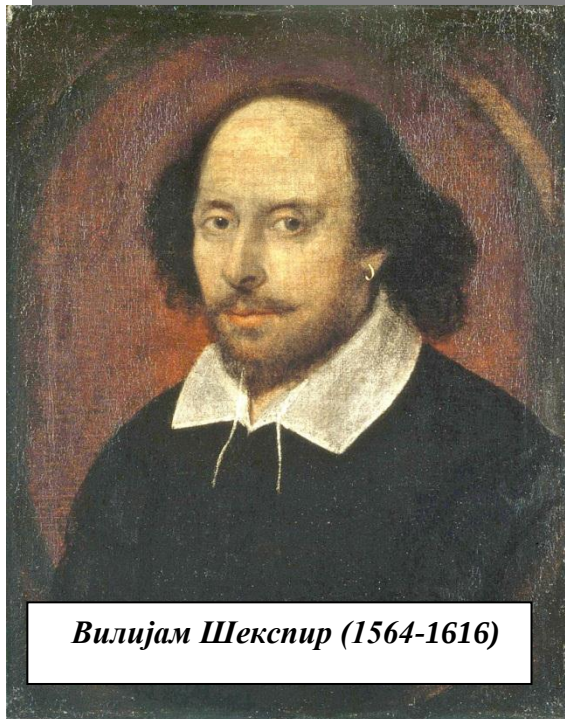
Бора није имао одређено време за рад на неком делу, већ је стваро по налету емоција. Имао је своју собу у којој је радио и где је могао бити потпуно сам. У тренуцима када би размишљао о ономе о чему је радио, знао се тако занети да није ни чуо ни видео никога око себе. Једнога дана у присуству рођака, пола у шали, пола у збили рекао је: „Блажени нишчи, духом!... а мени ври у глави...“ И ухвативши се за чело, скочио је с постеље, отишао право у своју собицу за рад, затворио се, и као никад дотле, остао тамо врло дуго, цела три дана. Тада је створио прву верзију „Нечисте крви“. Бора је иначе писао *парче по парче*. Бележио је мисли на разним хартијицама, реченице, чак и читаве пасусе. Па онда, када би га ухватила столица, кад би му се „ознојиле руке“, како је сам говорио, враћао би се послу и повезивао би га у целину. Станковић никада није говорио о свом стварању, као ни о својим намерама шта мисли да пише. Само када већ напише, имао је обичај да каже да су му се опет „ознојиле руке“. Пишући, пио је кафу за кафом и много пушио, што је, уосталом, чинио и када није писао. Пуно је прерађивао, „Нечиста крв“ је писана у много верзија.

Трагичан крај

Бора Станковић је умро несрећан; тачније, огорчен. О стању његовог духа пред смрт можда најбоље говори реченица коју је изговорио Иви Андрићу, а коју је овај записао: „Чувај се, Иво! Осетили су лопови да имаш талента. Омрзнуће тебе као и мене. Подметнуће ти нешто што ће те избацити из службе и стрпати у затвор, у апс!“ О његовој сахрани говори његова унука Зора: „Када је деда умро, дошли су код баке да јој кажу како је на градском нивоу одлучено да буде сахрањен по првој категорији, како се то тада звало. Бака је казала да нема ништа против, али је упозорила да не зна може ли она то да плати. Речено јој је да је то почасно место и да све плаћа град Београд. И све је било како је договорено. Убрзо потом се одштампају дедине књиге, заједно са дневником „Под окупацијом“. Када се та књига појавила, неки људи, не било који, већ они на врху, препознали су се у њој. И баки стигне рачун да плати гробно место и сахрану! По тарифи прве класе. Пристали су да јој учине да плати у ратама!“

Невена Милисављевић, II/1

Четиристо година од смрти Вилијама Шекспира (1616-2016)



Вилијам Шекспир (1564-1616)

Двадесет трећег априла 2016. године, обележава се четиристо година од смрти једног од највећих драматурга у историји светске књижевности – Вилијама Шекспира. Исте године, преминуо је још један писац Мигел де Сервантес, аутор романа „Дон Кихот“. Године 1995, на Генералној конференцији Унеска, одлучено је да се Светски дан књиге и ауторских права слави на овај датум. Иако се 23. април често наводи као датум смрти и Шекспира и Сервантеса, то није у потпуности тачно. Сервантес је умро 23. априла по грегоријанском календару, међутим, тада се у Енглеској користио јулијански календар. Док је Шекспир умро 23. априла по јулијанском календару, који је био у употреби у Енглеској у то време, заправо је умро око десет дана након Сервантеса, због неслагања између два календарска система.

Шекспира памтимо по драмама и сонетима, но и његов приватни живот био је подједнако узбудљив као и дела која је писао. Рођен је у Стратфорду, градићу на реци Ејвон (централна Енглеска), као треће дете Мери Арден, ћерке угледног земљопоседника и Џона Шекспира, кожара,

трговца и, касније, градоначелника Стратфорда. Вилијам је крштен 26. априла 1564. године. У то време, постојао је обичај да се деца крсте трећег дана по рођењу, па многи сматрају да је рођен 23. априла, а истог датума, 1616. године је и преминуо.



Шекспирова родна кућа

Као син државног службеника, имао је бесплатно државно образовање у оближњој школи. Похађао је школу за језик, у којој се учила граматика, латински језик и, вероватно, грчки језик. Када је имао осамнаест година, оженио се Ен Хатавеј, негде у новембру 1582. године. Ен је тада имала двадесет шест година и била је у првом месецу трудноће са њиховом првом ћерком Сузаном. Шекспир је са Ен добио и близанце Џудит и Хамнета. Међутим, Хамнет је преминуо једанаест година касније. Вилијам и Ен нису имали више деце. Између 1585. и 1592. године, губе се подаци о Шекспировом животу и то су његове тзв. „изгубљене године“. Не зна се како и када је тачно Шекспир напустио Стратфорд и прешао у Лондон.

Шекспир је, најпре, писао за трупу која је носила име „Људи лорда Чемберлина“ (Lord Chamberlain's Men), која мења име после смрти краљице Елизабете I и доласка краља Џејмса I на престо, у „Краљеви људи“ (King's Men). Та трупа, имала је најбоље глумце, позоришта и најбољег драмског писца – Вилијама Шекспира. Након напуштања позоришта у којем је до тада деловала, трупа се одлучује да направи своје позориште – „The Globe Theatre“, 1599. године. У новоформираном позоришту, Шекспир је имао великог удела и доста акција. Позориште је изграђено на обали реке Темзе, на земљи Томаса Бренда. Међутим, позориште је изгорело 19. јуна 1613. године, али је поново изграђено 1614. У доба када је куга харала градом и када су позоришта била затворена, Шекспир је писао сонете, тачније 154 сонета.



The Globe Theatre

Вилијам је своју уметничку каријеру почео као глумац, али је касније почео да пише, по угледу на Томаса Кида, који је стварао, надахнут Сенеком, дело „Тит Андроникус“. Пошто су, у то доба, женске улоге тумачили дечаци или млади мушкарци, Шекспир је користио разне трикове, нпр: мушкарце маскиране у жене. Такође, није било групних проба, па је морао да пише за неколико ликова истовремено, два или три.

Шекспир је био вољен од стране публике, али није остваривао одушевљење код неких својих колега, посебно код Роберта Грина. Писао је трагедије, комедије, али и историјске

драме. Шекспирова дела се изводе и данас и публика их радо гледа. Ванвременска су Шекспирова дела, као и теме које она обрађују: тема несрећне љубави у трагедији „Ромео и Јулија“, тема љубоморе у трагедији „Отело“, судбина несрећног оца у драми „Краљ Лир“, трагедија данског краљевића Хамлета у истоименом делу и многе друге. Шекспир је писао много и био је подједнако добар писац и приликом писања трагедија и приликом писања комедија.

Шекспиров живот се завршио као живот многих ликова из његових драма. Преминуо је у 52. години, без мушких наследника. Своју позамашну имовину (преко 100 хектара земље и кућу у Страдфору) оставио је својим ћеркама, у нади да ће га унуци наследити. Међутим, његова лоза се завршава са Елизабетом, која није имала деце. Сахрањен је у Цркви светог тројства у Стратфорду, са надгробним спомеником на коме је написан епитаф-клетва за оне који му помере кости:

„Good friend, for Jesus` sake forbear/ To dig the dust
enclosed here. Blest be the man that spares these stones/
And curst be he that moves my bones.“

(Добар пријатељ, за Исусову милост, да се
уздржи да копа прах који је затворен овде.
Благословен био човек који поштеди ово камење
и проклет био онај који помери моје кости.)

Опус његових дела која су преживела до данас састоји се од 38 позоришних комада, 154 сонета, две дуге наративне поеме, и неколико других поема. Његови позоришни комади били су преведени на све важније живе језике и приказују се свуда у свету чешће него било који други позоришни комад. Шекспир је у енглески језик унео сасвим нове, до тада непознате речи и изразе и написао драмска дела која су му обезбедила место међу најважнијим и најутицајнијим светским књижевним великанима.

Кад моје срце стане

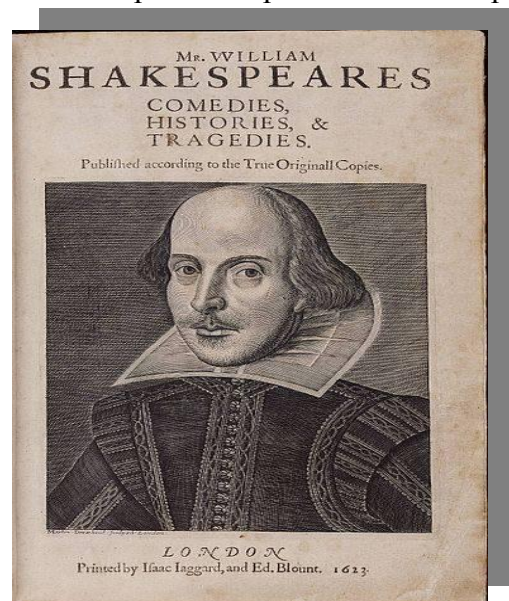
- сонет 22 -

Огледало ме неће уверити
да сам стар - док си ти вршњак с младошћу,
ал' кад времена бразде стекнеш и ти,
примићу и ја брзо смрт ко гошћу.

Јер сва лепота што тебе покрива
лепо је рухо мог срца што снује
у теби, ко што твоје срце снива
у мени - те нам доба сједињује.

Стога се чувај, као што се и ја
чувам ради тебе, а не себе ради,
јер носим твоје срце што се свија
уз мене ко уз мајку пород млади.

Кад стане моје срце, онда схвати
да ће и твоје срце са њим стати.



Данило Лекић, II/ 1

Угоститељство: Бонтон - лепо понашање за столом



ПОСТАВЉАЊЕ СТОЛА

Тањир који се прво употребљава, ставља се по правилу на сто, али је једноставније за домаћицу, ако стави одмах плитки и дубоки тањир, један на други. Десно, уз ивицу тањира, ставља се нож с оштрицом окренутом према тањиру и поред њега кашика. Виљушка се ставља с леве стране тањира. Прибор за десерт (виљушке и кашичице), ставља се с горње стране тањира, једно

према другом – дршка кашике према десној страни, а дршка виљушке према левој. Прибор који се први употребљава, на пример за предјело, поставља се сасвим с краја. Зато се при јелу увек узима онај прибор који је најудаљенији од тањира. Салвета се ставља на десну страну, ако је тањир дубок, а на сам тањир ако је плитак. Чаше се стављају увек десно испред тањира. Оне морају бити постављене редом којим ће се пиће сервирати, и то здесна улево. Украшени сто увек изгледа свечано. Цвећем и свећњацима може се постићи леп ефекат, али треба пазити да украси не сметају гостима при разговору, па зато цвеће увек треба да је ниско аранжирано.

ПОНАШАЊЕ ЗА СТОЛОМ

Домаћица прва седе за сто, а по завршеном јелу прва устаје од њега. То важи и за свакодневне породичне оброке. Ако неко раније заврши с јелом, нема права да устане од стола, све док не добије дозволу домаћице. За време јела не морате бити укочени, али добро пазите да не спуштате лактове на сто; шаке и подлактице су једини део тела који сме да додирне површину стола. Такође, припазите да непотребним покретима руку не сметате својим суседима. Салвета се држи на коленима, полуотворена, и њом се користимо само изузетно за овлашно брисање уста и врхова прстију. Салвета се никада не везује око врата, нити се качи за појас панталона. Када узимате јело у тањир, служите се прибором који је постављен уз њега. Ни код своје куће немојте узимати јело својим прибором. У ресторану, ако нисте сигурни да ћете успешно пренети јело у тањир, замолите конобара, односно домаћицу, да вам они сипају јело. Прибор за јело држи се чврсто, али не и круто. Нож се држи у десној, а виљушка у левој руци. Ако се једе само виљушком, онда се она држи у десној руци. Приликом јела храну приносите устима, а глава се при томе само мало сагиње. Кашика се држи тако да палац стоји на горњој, а кажипрст и средњи прст на доњој страни дршке. Нож и виљушка се држе тако да се дршка обухвати кажипрстом и палцем, а ослања се на остала три прста која нису савијена. Приликом сечења, нож се притиска кажипрстом, али не сувише јако и не преблизу оштрици. Ножем се никада ништа не ставља у уста. Такође се никада не “помазује” тањир комадићем хлеба. Ово је дозвољено само у уском породичном кругу, код куће. Хлеб се никада не дробу у чорбу.

Кашика се приноси устима широм страном. Када завршимо с јелом које се једе кашиком, остављамо је у тањир. Нож и виљушка остављају се у тањир паралелно, а ако желимо да нас још послуже, треба укрстити нож и виљушку тако да виљушка прелази преко ножа са зупцима окренутим надоле.

ПОСЛУЖЕЊЕ ВИНА



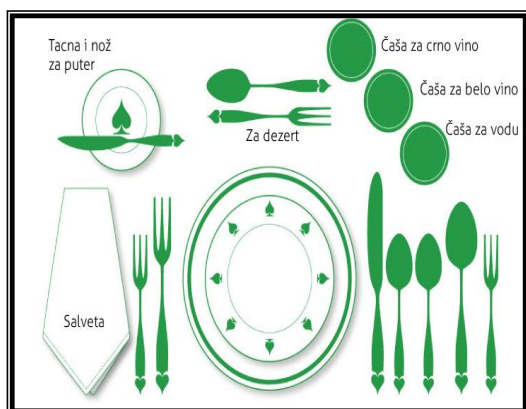
Чаша за вино држи се десном руком за дршку. Вино никада немојте сипати више од половине чаше. Особа која га послужује треба да води рачуна о томе да вина буду правилно угрејана. Бело вино треба да је хладно, а црно темперирано.

Лагана црвена вина свој укус најбоље постижу при температури од 14 степени, средње тешка при температури од око 16 степени, а пуна, тешка црвена вина квалитет ароме достижу при температури од 18-20 степени.

Када вас неко нешто упита у тренутку када сте хтели да узмете гутљај, вратите чашу на сто док му

не одговорите. Ако пијете вино за време јела, обришите усне салветом и одложите виљушку и нож на тањир. Ако не желите да пијете вино, понуду одбијте лаким покретом руке или повуците чашу ка себи. Поклапање чаше руком није учтиво.

Црвена вина се послужују у великим чашама наглашеног трбушастог облика и сужења према врху, које својим обликом чувају арому која се код црвеног вина брже развија. Бела и розе вина се послужују у сличним, али нешто мањим и ужим чашама које се у горњем делу блаже сужавају, а пенушава вина у врло уским и високим чашама, како би се мехурићи ослобађали усправно и што дуже сачували. Приликом сипања вина у чаше, боцу окрените са етикетом према горе како би била видљива и пазите да боцу не наслоните на чашу. Оно што је најважније при послуживању црвеног и белог вина: никада немојте напунити чашу до врха, већ само половину, највише до две трећине, јер вино у пуној чаши не може ослободити своју арому и превише се загреје када дуже стоји. Чаше са вином држите за дршку или за постоље, како топлота вашег тела не би подигла температуру вина, а самим тим променила и његов укус. Што се тиче упаривања вина и хране, увек се можете водити старим правилом да црвено месо и дивљач иду уз црвено, а пилетина, риба и морски плодови уз бела вина. Међутим, постоје и нова правила упаривања вина и хране по којима се ослањате на властито непце и процену. И на крају, ако служите више вина, држите се правила да бела вина послужите пре црвених, млада пре старијих и јача пре слабијих.



Тамара Алексић, IV/5

РИЗНИЦА МУДРОСТИ

Cogito, ergo sum. ~ Мислим, дакле, постојим.

Dum spiro, spero. ~ Док дишем, надам се.

Non scholae, sed vitae discimus. ~ Не учимо за школу, већ за живот.

Verba volant, scripta manent. ~ Речи лете, оно што је написано остаје.

Mens sana in corpore sano. ~ У здравом телу, здрав дух.

Ars longa, vita brevis. ~ Уметност је вечна, живот кратак.

Piscem natum doces. ~ Учиш рибу да плива. (Радиш беспотребан посао.)

Sapienti sat. ~ Паметноме доста.

Res, non verba. ~ Дела, а не речи.

Usus est optimus magister. ~ Искуство је најбољи учитељ.

Nulla dies sine linea. ~ Ниједан дан без црте.

Una hirundo non facit ver. ~ Једна ластва не чини пролеће.

Non omnia possumus omnes. ~ Не можемо сви све.

Sapiens omnia sua secum portat. ~ Мудрац све своје са собом носи.

Nosce te ipsum. ~ Упознај себе сама.

Quae nocent saepe docent. ~ Оно што шкоди, често поучава.

Surdo fabellam narrare. ~ Глувом причу причати.

Sine amicitia vita est nulla. ~ Без пријатељства, живот је нула.

Repetitio mater studiorum est. ~ Понављање је мајка знања.

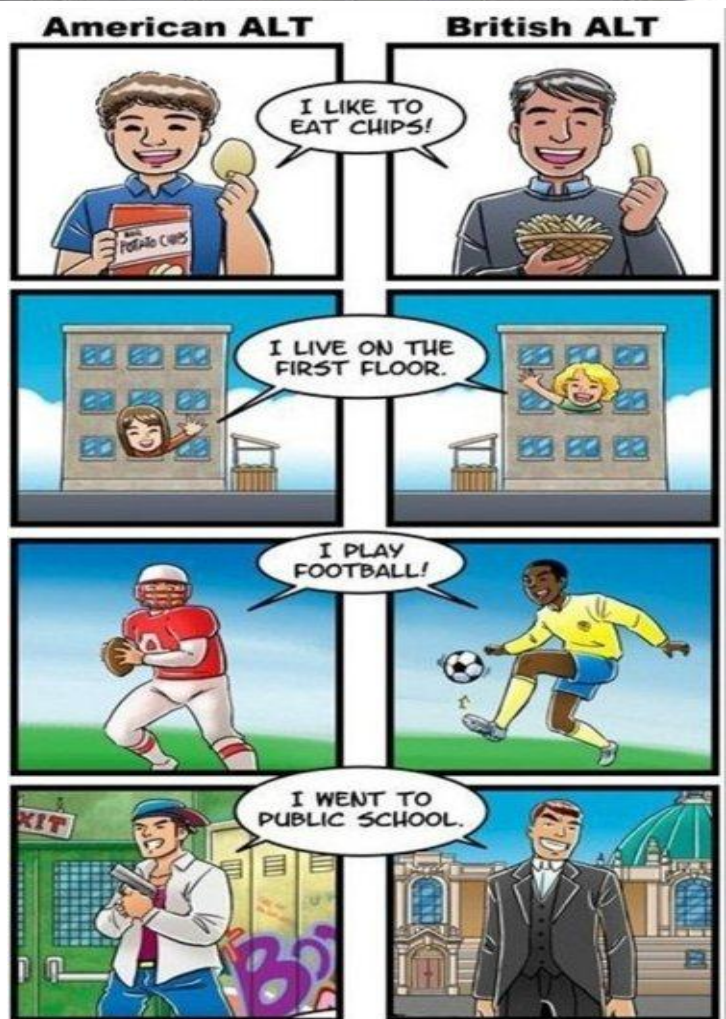
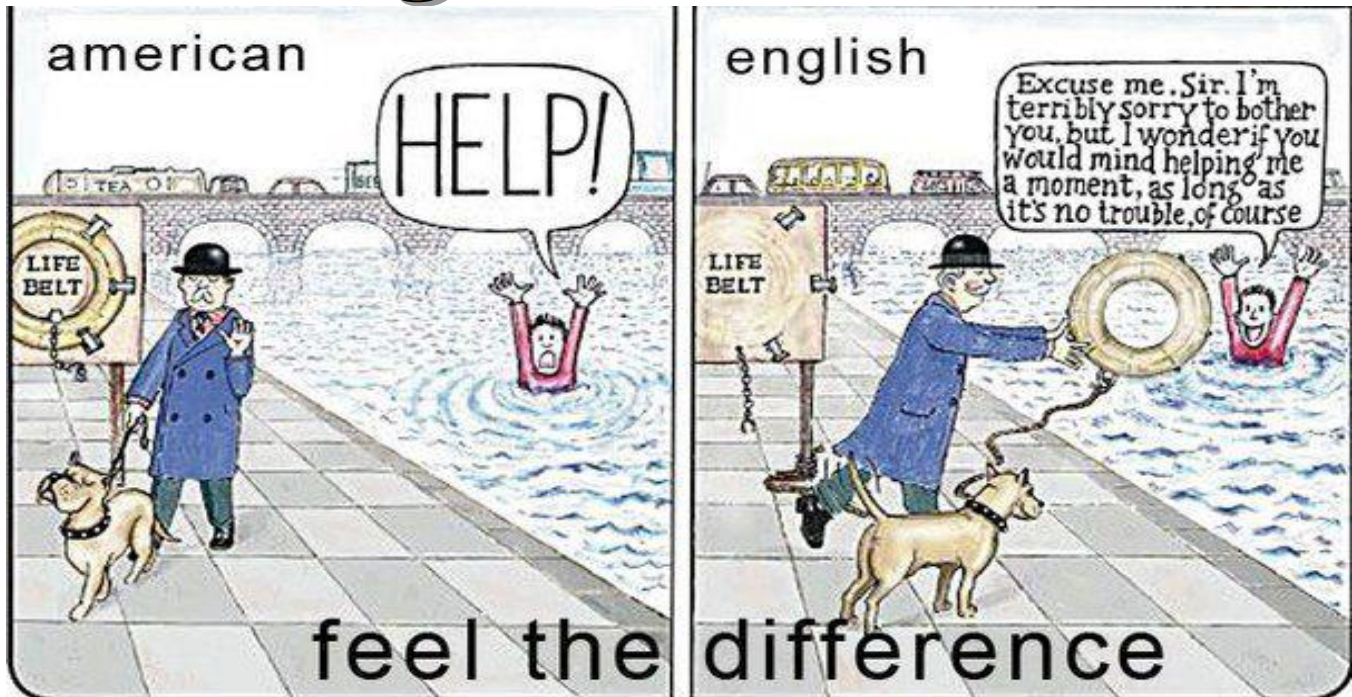
Quot capita, tot sententiae. ~ Колико глава, толико мишљења.

Timeo hominem unius libri. ~ Бојим се човека који је прочитао само једну књигу.

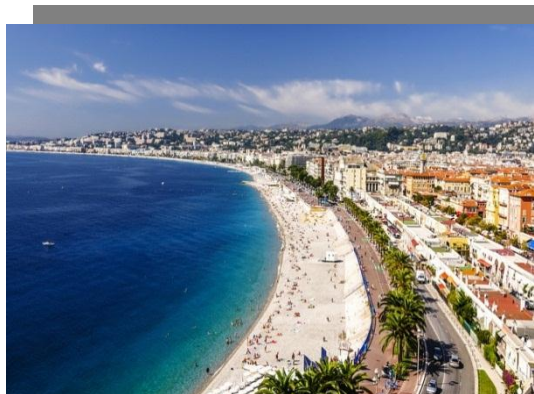
Carpe diem. ~ Искористи дан.

Станислава Илић, професор латинског језика

English is fun!



Côte d'Azur



L'expression est due à l'écrivain dijonnais Stéphen Liégeard (1830-1925) et à son livre *La Côte d'Azur* publié en 1887. Ce Dijonnais, qui avait été avocat, sous-préfet puis député sous le Second Empire, se consacrait à la littérature ; il disposait à Cannes d'une villa où il passait l'hiver. Ayant la Méditerranée sous les yeux, il eut l'idée de créer le nom de « Côte d'Azur », peut-être en pensant à son département d'origine, la Côte-d'Or. *D'azur* est un terme d'héraldique qui signifie « de couleur bleue ». Dans la nouvelle édition de son ouvrage, en 1894,

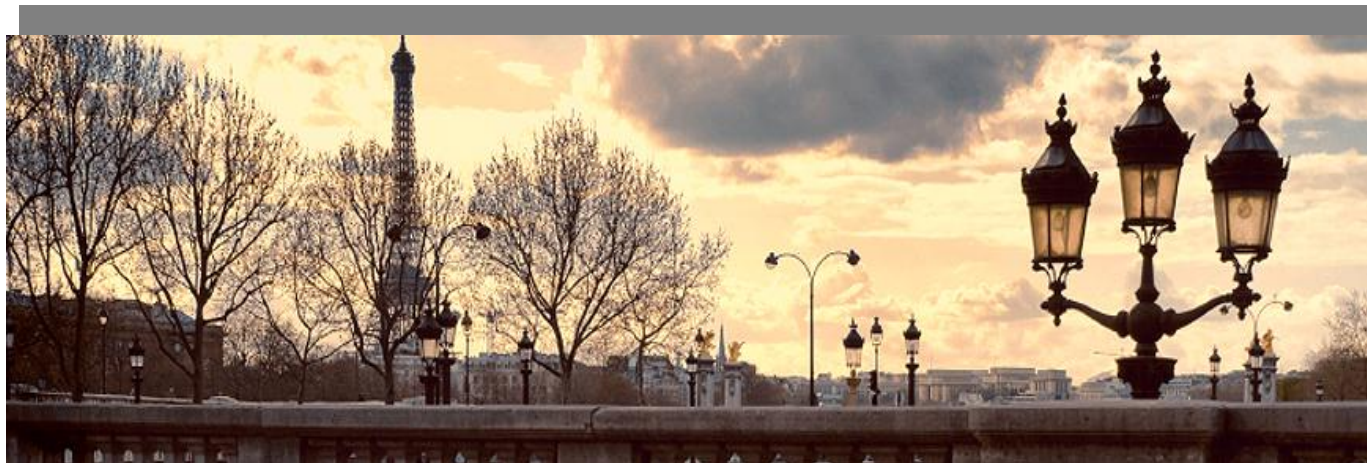
Stéphen Liégeard constata que « Le dictionnaire s'est augmenté d'un mot . » L'adjectif correspondant à Côte d'Azur est *azuréen* et ses habitants sont appelés les *Azuréens*.



La Côte d'Azur est un territoire exceptionnel par la richesse de son patrimoine artistique, la diversité de ses reliefs et par son dynamisme touristique. Le nombre de musées d'artistes consacrés témoigne de son rayonnement culturel mais aussi d'une volonté affirmée de capitaliser sur l'incroyable affluence d'artistes dont elle joui depuis le début du XX^{ème} siècle.

Autour du XIX^{ème} siècle, la Côte d'Azur devient une destination hivernale incontournable. Séduits par le climat doux et ensoleillé l'hiver, grâce au relief à la fois montagneux et méridional qui permet de conserver une chaleur et une douceur, ces hivernants viennent se reposer, se soigner des rhumatismes et autres pneumonies. Les monarques et aristocrates se passent le mot, s'en suivent les artistes et écrivains ou encore les botanistes (fascinés par les micro-climats permettant la pousse de plantes tropicales et exotiques).

Les artistes Français et internationaux s'y établissent temporairement ou indéfiniment, inspirés par le bleu azur et le soleil ou simplement inspirés par l'effervescence de créativité qui émanait à cette époque. Ainsi, la Côte d'Azur est caractéristique d'un territoire ayant une image de marque forte à échelle internationale. On la situe facilement, et on l'attribue à divers particularités tels que le soleil, la mer, les villages perchés ou encore la jet-set. Par conséquent, l'identité de la Côte d'Azur ne doit pas être confondu avec l'identité des différentes villes et villages qui occupent ce territoire depuis longtemps. Si la Côte d'Azur est un territoire unifié, avec des caractéristiques qui lui est propre, les villes et villages ont un passé bien plus ancien et plus complexe pour y voir une culture commune et partagée de tous. Le désir d'appartenance à un même territoire et la conscience d'une culture commune n'existait pas (ou très peu) avant l'arrivée des nouveaux occupants. Le 23 juin 2009, la Côte d'Azur est devenue une marque. Le Comité Régional du Tourisme de la Riviera Côte d'Azur a déposé ce nom ainsi que celui de « Riviera » qui est le terme le plus répandu à l'international. L'idée était de renforcer l'attractivité du territoire Côte d'Azur. Nous avons vu que la marque a un côté officialisant. La Côte d'Azur ou French Riviera devient officiel et toutes les actions de développement et de promotion peuvent être lancées sous un seul nom. Bien que le territoire Côte d'Azur soit très bien intégré depuis des décennies, la marque permet de légitimer les actions. Le Comité du Tourisme a décidé de miser sur la culture pour promouvoir la marque. Mais ce n'est pas de n'importe quelle culture dont on parle : il a s'agit de miser sur les peintres consacrés.



Le Pont Mirabeau

Sous le pont Mirabeau coule la Seine
Et nos amours
Faut-il qu'il m'en souviennne
La joie venait toujours après la peine

Vienne la nuit sonne l'heure
Les jours s'en vont je demeure

Les mains dans les mains restons face à face
Tandis que sous
Le pont de nos bras passe
Des éternels regards l'onde si lasse

Vienne la nuit sonne l'heure
Les jours s'en vont je demeure

L'amour s'en va comme cette eau courante
L'amour s'en va
Comme la vie est lente
Et comme l'Espérance est violente

Vienne la nuit sonne l'heure
Les jours s'en vont je demeure

Passent les jours et passent les semaines
Ni temps passé
Ni les amours reviennent
Sous le pont Mirabeau coule la Seine

Vienne la nuit sonne l'heure
Les jours s'en vont je demeure

Guillaume Apollinaire

Le jardin

Des milliers et des milliers d'années
Ne sauraient suffire
Pour dire
La petite seconde d'éternité
Où tu m'as embrassé
Où je t'ai embrassée
Un matin dans la lumière de l'hiver
Au parc Montsouris à Paris
A Paris
Sur la terre
La terre qui est un astre.

Jacques Prévert



Милена Дамњановић, професор француског језика

Мотивација за учење

Учење није нимало лак ни једноставан процес. Посебно нам није лако, ако знамо да се из нашег памћења информације много лакше заборављају, него што их усвајамо. Како бисмо што успешније усвојили нова знања, посебно је важно да будемо мотивисани за учење, али и да добро организујемо своје време. Драги ученици, ево неколико савета који вам приликом учења могу помоћи.



Пред вама се налази једанаест стратегија које треба да вас охрабре, подигну ентузијазам и самопоуздање:

1. Направите уговор са самим собом. Уговор је у пословном свету нешто што обавезује. Он је гаранција да ће се одржати реч.

2.Обавезите се уговором да ћете успети. Ускратите себи нешто, ако не учите или не добијете жељену оцену. Као у сваком уговору.

3. Не чекајте инспирацију за учење. Учење започните одмах. Будите упорни, не дозволите да вас ишта поколеба. Најлакше је одустати.

4. Испуните неопходне предуслове за учење:

- **Уредите простор за учење** - уредност је пола учења (од плана, торбе, стола, утврђеног времена...).
- **Обезбедите оптималну температуру, светлост, влажност, стално место** (иста ситуација ствара позитивне асоцијације за учење).
- **Пустите музику.** Она позитивно делује на емоције и опушта, јача ум, подстиче креативност, мотивише тело и до неколико пута олакшава учење. Важно је да музика буде угодна, ненаметљива и тиха, за добро расположење.
- **Будите одморни** (врло важно за учење је да имате довољно сна).

5. Планирајте своје учење.

Припрема је 90% успеха, предуслов свега. Можете учити стиховски, без плана, али ће то знатно успорити ефекте учења. За добре и брзе резултате морате планирати. Направите план, ставите га на место где ће вам стално бити пред очима и држите га се. Направите дневни, али и месечни план. И придржавајте га се.

6. Постигните мале успехе на самом почетку, јер ништа не мотивише као успех.

Поделите учење на мање целине. Ако разложите процес учења на мање делове, градиво вам се неће чинити толико тешким и досадним. Када завршите један део, пре него што пређете на други, осетићете задовољство постигнутим и напредак, што све добро психолошки делује и мотивише. То ће вас додатно мотивисати да се даље прихватите посла. Приметићете промену у расположењу. Бићете продуктивнији него икада раније.

7. Користите стратегију „грудва снега”.

Врло добар начин да се мотивишете за учење јесте стратегија „грудва снега”. Како она изгледа? Отворите ваш уџбеник и пронађите најзанимљивији део за учење. Започните одатле процес учења. На тај начин ћете једну лекцију, део књиге или поглавље савладати на лак и једноставан начин. То ће повећати ваше самопоуздање и мотивацију. Попут грудве снега која се котрља и повећава, тако ће се и ваше наредне активности у учењу везати за први успешно обављен задатак.

8. Немојте преплитати неколико задатака.

Постоје разне сметње приликом процеса учења. Све оне се не могу елиминисати. Али оно што сигурно можете да урадите је да не задајете себи превише ствари у исто време. Веома је битно да се усредсредите на један задатак и урадите га најбоље што можете. То ће повећати ваш ниво мотивације што ће значајно утицати да процес учења завршите много брже.

9. Не гледајте негативно на грешке.

Оне су важан део вашег напретка у учењу. Ако не грешите, онда стагнирате, не развијате се, не напредујете. Успех је резултат припреме, тешког рада и учења из грешака.

10. Размишљајте о будућности.

Врло важан фактор вашег мотивисања за учење јесте будућност коју сте пројектовали. Учење је корак ка том циљу.

Које будуће циљеве можете да зацртате?

- **Независност.** Да будете независни, да живите од свог посла.
- **Образовање.** Да будете образовани на пољима која вас занимају.
- **Вештине.** Да поседујете вештине које данас немате.
- **Запослење.** Учење може да вам омогући бољу могућност запошљавања.

11. Учите са пријатељем или другом из одељења.

То се може испоставити као много лакше, ефикасније и подстицајније.

12. Наградите се за сваки успех, извршење задатка.

Награда ствара позитивне асоцијације. То ће вам повећати жељу за успехом. Нека награда буде лична, да осетите радост. Унапред одредите шта је награда (нпр. чоколада, омиљена књига, одлазак у биоскоп или позориште...). А највећа награда изнад свих је да будете поносни на своје учење.



А шта да радимо ако се појави трема пред усмену или писмену проверу? Како да је савладамо?

- **Застаните.** Преузмите контролу над својим телом. Почните да контролишете своје дисање. Дубоко удахните, задржите дах и полако издахните. Поновите то неколико пута.
- **Понављајте стално у себи:** „Ја сам способан да се суочим са овим изазовом. Вредно сам радио и припремао се за одговарање. Не прихватам да не знам ништа.
- **Немојте покушавати да одговорите на сва питања, или да решите све задатке одједном.** Полако. Један по један. Немојте бринути о следећем питању док одговарате на садашње. Забринутост вам у том тренутку неће помоћи.
- **Размишљајте позитивно.** Будите оптимиста. У најгорем случају треба да знате: добијање лоше оцене није најгора ствар која вам се може десити у животу. Живот је пун успона и падова. Добити лошу оцену није ништа страшно. Поправићете резултат врло брзо, већ приликом одговарања за следећу оцену.

Девет златних правила активног слушања су:

1. Ставите се на место професора.
2. Престаните са унутрашњим дијалогом.
3. Концентришите се на оно што се говори.
4. Покажите да слушате.
5. Парафразирајте кад год можете.
6. Проверите детаље ако нисте сигурни да ли сте разумели.
7. Водите рачуна о ономе што професор није изговорио.
8. Напишите најважније детаље поруке.
9. Слушајте „између редова“.

*Слађана Ракић, професор
српског језика и
књижевности*

Занимљивости

Када му је на улици пришао просјак, схвативши да није понео новчаник, Моцарт је извукао из џепа један лист папира, нацртао на њему нотне линије и за неколико минута написао менует и трио. Просјаку је дао нову композицију и послао га музичком издавачу, који је композицију одмах купио и за њу дао позамашну суму новца.



Легендарном Че Гевари било је суђено да уместо економисте буде револуционар, иако је био на челу Народне банке Кубе, а потом и министар индустрије у кубанској влади. Када је Фидел Кастро након револуције окупљеној маси својих присталица поставио питање: "Има ли међу вама барем један економиста?", Че није добро чуо питање, односно, уместо "економиста", чуо је "комуниста" и први подигао руку. Онда је већ било касно да се повуче, а све остало је историја.

Најпознатију руску традиционалну играчку ми погрешно зовемо бабушка, док је Руси зову матрјошка. Прву матрјошку издељао је давне 1890. године дрводеља Василиј Звјоздочкин, према нацрту уметника Сергеја Маљутина.



Поклонаја гора, брежуљак надомак Москве, једна је од највиших тачака града са које се пружа најлепши поглед на руску престоницу. Она је место где је 1812. године Наполеон узалуд чекао да му се предају кључеви града. Име јој, у складу са традицијом, потиче од обичаја да се свако пре улаза у град на том месту морао претходно поклонити.

Хулиган је била ирска породица с краја 19. века коју је одликовала изразито пргава нарав и која је својим неделама "пунила" новинске ступце црне хронике. Међу њима се по својој агресивности посебно истицао Патрик Хулиган. Његово презиме постало је данас синоним за све насилне навијаче фудбалских клубова- хулигани!





Када је Александар Велики једном пришао славном филозофу Диогену, представио му се речима:

"Ја сам Александар, велики освајач!"

Диоген му на то одговори:

"А ја сам Диоген, пас".

Млади војсковођа га упита: "Зашто пас?"

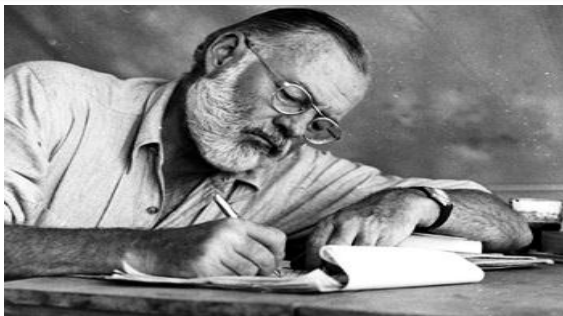
Диоген му рече: "Када ми неко нешто да, ја машем репом, када ми не да, онда лајем, а када ми узима, онда уједам и гризем!". Диогенова филозофска школа звала се циничка или киничка, чије име потиче од грчке речи за пса, јер је и сам филозоф живео "као пас", а реч "цинник" управо је изведена од имена те филозофске школе.

О непроцењивом уметничком благу чувеног санктпетербуршког музеја Ермитаж брине специјални одред мачака. Још од оснивања музеја 1764. године управа музеја као чуваре упошљава мачке, ради чувања уметничких дела од глодара. Такозване мачке-чувари, за туристе су готово неприметне, јер бораве на таванима и у подрумима музеја. Свака од њих има радну књижицу са фотографијом.



Славни Ернест Хемингвеј се као млади писац нашао у друштву књижевника, где је тврдио да може да напише причу у само шест речи, а да ипак буде потпуна и да има поруку. Писци су одлучили да уложе новац и опкладе се да је немогуће написати тако кратку причу која, ипак, има смисао. Сви су уложили по десет долара тврдећи да је неизводљиво осмислити такво књижевно дело. Млади писац је потом узео салвету и написао на њој шест речи, а затим је додао колеги који је седео најближе. Он није желео да чита наглас, већ да они прочитају у себи и увере се сами. Импровизовани папир је кружио око стола и сви писци су прочитали и потврдили да је заиста могуће написати причу у само неколико речи, а да то буде апсолутно довољно.

"На продају. Ципелице за бебу. Неношене." Тако гласи прича која даје могућност различитих тумачења и наставака.



"Живот је као вожња бициклом, треба непрестано ићи напред, без заустављања, да се не изгуби равнотежа".



Алберт Ајнштајн

Сара Дељанин, II/ 2
Исидора Цодић, I/ 2

СПОРТ: Мој спортски узор - Милош Теодосић

За правилан раст и развој организма, поред здраве исхране, важна је и физичка активност. Спорт и рекреација би требало да постану саставни део нашег живота и бриге о нашем здрављу.

Када је о спорту реч, највише волим кошарку. Иако је у нашој земљи данас веома популаран тенис, не треба заборавити ни успехе које су наши кошаркаши имали ранијих година, али и на последњим такмичењима. Када је о кошарци реч, Србија је једна од ретких земаља која може да се похвали бројним титулама. Пожелео сам да вас у овом броју часописа напишем текст о кошаркашу којем се дивим и који је мој спортски узор. Реч је о Милошу Теодосићу.



Милош Теодосић је рођен у Ваљеву, 19. марта 1987. године. Тренутно игра кошарку за московски клуб ЦСКА. Игра на позицији плејмејкера и карактерише га префињена техника, са несвакидашњим решењима и одличним шутотом. Проглашен је за најбољег играча Европе, по избору ФИБЕ, 2010. године, када је исту награду добио и од Евролиге.

Каријеру је започео у ваљевским клубовима Студент и Металац. Убрзо су га запазили скаути ФМП-а, те се сели у кошаркашки клуб Железник. Са ФМП-ом је освојио Куп Радивоја Кораћа 2005. и 2007. године.

Милош Теодосић је постао члан Олимпијакоса 2007. године. Током прве две сезоне није успео да се наметне као један од важнијих играча. Јанакис, тренер Олимпијакоса, давао је предност искуснијем играчу Теодоросу Папалукасу.

Након две сезоне од одласка у грчки клуб Олимпијакос, Милош Теодосић постаје први и најважнији играч овог тима. Просек поена у Евролиги је знатно поправио, али је забележио и знатан број асистенција са великим учинком по утакмици.

Теодосић је након игре за Олимпијакос, потписао уговор за московски клуб ЦСКА. У првој сезони, осваја домаћу руску лигу. Постаје и члан друге петорке Евролиге. Са ЦСКА, у трећој сезони, опет је стигао до финала Евролиге, али је заустављен од тадашњег шампиона Макабија из Тел Авива. У јуну 2014. године, Теодосић је потписао нови уговор са московским клубом. Његова игра последњих година постаје све боља, а успеси све већи.

Милош Теодосић је био капитен српске репрезентације на Светском првенству, одржаном 2010. године у Турској. Нарочито се истакао у четвртфиналном мечу против Шпаније, када је постигао невероватну тројку са девет метара, преко руке Хорхеа Гарбахоса, на само три секунде до краја утакмице, чиме је Србија прошла у полуфинале. На крају турнира, Милош Теодосић је изабран у најбољу петорку овог првенства.

Европско првенство 2013. године, одржано у Словенији, Теодосић је морао да пропусти због повреде. Међутим, на Светском првенству 2014. године, Милош је са својим „Орловима“ изборио сребрну медаљу и поново је изабран у идеалну петорку шампионата. На том првенству, Теодосић је био најбољи стрелац и асистент Србије, али и играч са највише погођених тројки на шампионату.

Личне информације		
Пуно име	Милош Теодосић	
Надимак	Тео	
Датум рођења	19. март 1987. (29 год.)	
Место рођења	Ваљево (СФРЈ)	
Држављанство	Србија	
Висина	1,95 m	
Позиција	плејмејкер	
Драфт	2009. / није изабран	
Професионална каријера	2004—	
Јуниорски клубови		
Године:	Клубови:	
	Студент	Ваљево
	Металац Ваљево	
Сениорски клубови		
Године:	Клубови:	
2004—2005	ФМП	Железник
2005—2006	Борац	Чачак
2006—2007	ФМП	Железник
2007—2011	Олимпијакос	
2011—	ЦСКА Москва	
Репрезентација		
Србија		
Награде		
- МВП Европског првенства У-20 2007. - Прва петорка Европског првенства 2009. - Прва петорка Евролиге 2009/10. - МВП Евролига 2009/10. - Прва петорка Светског првенства 2010, 2014. - Најбољи европски играч 2010.		

Здравље: Реците "НЕ" цигаретама

Истраживања су показала да грађани Србије дневно за цигарете потроше огромне своте новца, па и не чуди чињеница да смо рекордери у конзумирању цигарета. Међутим, најстраственији уживаоци дувана су и становници источне и југоисточне Европе.



САМО ЈЕДНА ЦИГАРЕТА ИЗАЗИВА ЗАВИСНОСТ!

Никотин изазива зависност као и друге дроге. Оно што млади не знају јесте чињеница да код неких особа чак и једна цигарета може активирати циклус зависности. Само седам секунди након удисаја, никотин стиже до ћелија мозга и утиче на рецепторе у њему. Никотин је психоактивна супстанца, што значи да утиче на промену расположења и осећања, јер ремети нормалне биохемијске функције у мозгу. Има двоструко деловање – истовремено стимулише и депримира.

Свакодневно конзумирање никотина продужава потребу за њим. Такође, истраживања су показала да пушачи, у просеку, живе десет година мање од непушача.

КАКО ОСТАВИТИ ЦИГАРЕТЕ?

Стручњаци саветују да пушење треба прекинути нагло. Данас у свету постоје многи бивши пушачи који су оставили цигарете управо на тај начин. Избаците све цигарете, упаљаче, пепеларе из куће, као и све што би вас могло подсећати да сте били пушач. Потпуно се посветите свом оздрављењу. Не одлажите реализацију одлуке о престанку пушења. Будите поносни на себе што више не пушите – не очекујте од других похвале како би вам се увећало самопоштовање, нити се ослањајте на њих да ће вам дати подршку. Верујте у себе. Запамтите да је важно да знате да пушење не решава проблеме, већ их ствара!

ЗАШТО ЈЕ ВАЖНО ДА ПРЕСТАНЕТЕ?

Позитивни ефекти престанка конзумирања цигарета видљиви су одмах, а након годину дана по остављању цигарета, ризик од срчаних обољења се смањује за 50%. Међутим, није увек лако оставити цигарете, те потражите стручну помоћ. Важно је да останете истрајни у својој одлуци.

ШТА МОЖЕТЕ ЈОШ УЧИНИТИ ЗА СВОЈЕ ЗДРАВЉЕ?

Док покушавате да оставите цигарете, можете почети да се активније бавите неким спортом. Уколико немате новца за теретану или фитнес, предлажемо вам да кренете на трчање. Предстоје нам лепши и топлији дани, па је трчање прави избор за вас! Трчањем подижемо ниво доброг холестерола и подстичемо бољи рад срца и плућа. Такође, утврђено је да трчањем снижавамо крвни притисак, јачамо имуни систем и чинимо га отпорнијим на вирусе и болести. Доктори тврде да џогери имају мање шансе да оболе од болести срца и дијабетеса и у мањем су ризику од добијања срчаног или можданог удара.

Кристина Летуница, II/2

Да ли сте знали?

- Чак 40 % тинејџера је до своје 16, године попушило бар једну цигарету.
- Свака десета особа старија од 30 година, умрла је од болести које су повезане са употребом цигарета.
- У Србији свако друго домаћинство има најмање једног члана који пуши.
- Сваке године грађани Србије на цигарете потроше готово целокупни буџет Фонда за здравствено осигурање.

Трезвен и ведар дух у служби здравља

Размишљања која следе, шале, кратке, али по здравље корисне информације, народне пословице, мудрости и изреке, углавном прилагођене теми, треба да допринесу стварању трезвеног и ведрога духа, који је, по мишљењима многих, јако битан за здравље.



- Кажу да треба да се опаметимо, али ми ту привилегију не користимо.
- Ону народну: „Не буди слеп код очију“, могли бисмо заменити са: „Не буди болестан, ако си имао привилегију да се родиш здрав.“
- За једну исту чашу, до пола напуњену неким напитком, песимиста каже да је полупразна, док је она за оптимисту полупуна. Гласам за полупуну.
- Најмање биће на Земљи ствара, понекад, највеће глупости. Човек уложи силна средства и време да би из пшенице одстранио витамине, минерале и биљна влакна, а онда те исте супстанце додаје хлебу који назива специјалним.
- У поређењу са великим и чистим небом, загађена Земља представља ситницу.
- После чишћења улице метлом, следи чишћење водом, а после чишћења тела, на реду је чишћење духа.
- Народна пословица: „Своје чувај, а туђе не дирај“, важи и за здравље.
- Сва велика дела су непролазна. Живот, очито, не спада у таква дела. Стога, не трудимо се да оборимо ту аксиому, већ да нам живот буде квалитетнији и дужи.
- Залогаје треба жвакати, а не бројати.
- Напади вируса и гљивица могу да буду опасни. Још опаснији су напади бактерија, а најопаснији – напади људи.
- Чист ваздух се не плаћа, нити опорезује. Загађен ваздух се плаћа здрављем.
- Природа дарује, само кад памет царује.
- Папирни новац има две заштитне нити – нит га имам, нит га трошим.
- Имао сам море пријатеља, све док ме није задесила поплава.
- Тамо где се један пита за све, одлуке се доносе једногласно!
- Делује шашаво, али оно што има укус слаткиша, може да нам загорча живот.

Теодора Јездић, I/1

Смехотека

Дође Перица кући и каже тати:

- Тата, данас сам добио пет!
- Браво, сине! А из чега?
- Четворку из физичког и јединицу из математике.



- Како се зове мува која једе мед?
- Мухамед.

Пита учитељица Перицу:

- Перице, одакле добијамо струју?
- Из џунгле, учитељице.
- Како то из џунгле?
- Па, лепо. Кад нестане струја, мој тата каже: „Опет они мајмуни искључили струју“.

Пролази Пироћанац са девојком поред Ђевабџинице.

- Баш лепо мирише – каже она.
- Хоћеш ли да прођемо опет? – пита Пироћанац.

- Зашто плавуша носи канап када иде у пекару?
- Зато што на пекари пише: „Свежи хлеб“.

Улази плавуша у пекару и пита:

- Шта имате од пецива?
- Само моменат...
- Добро, дајте ми два момента и јогурт.

Кажу Црногорцу:

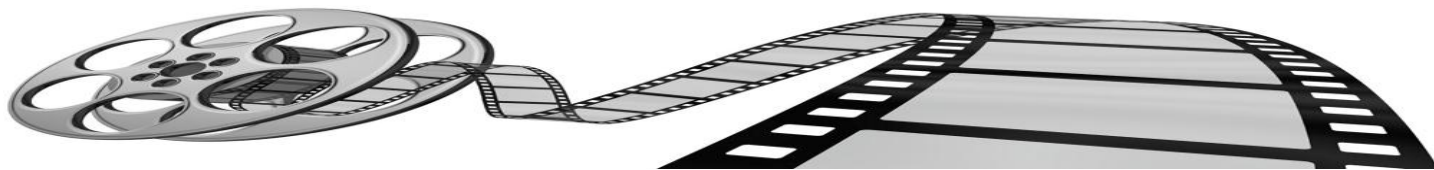
- Опишите себе у две речи.
- Лењ.
- Али, то је једна реч...
- О, томе ти причам!



- Тата, ко је паметнији: очеви или синови? – пита Перица оца.
- Очеви, сине, очеви.
- А ко је измислио парну машину?
- Џејмс Ват.
- А што није његов отац?

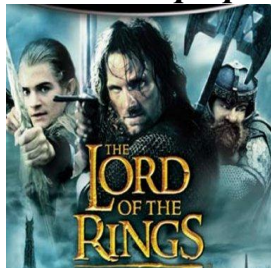
Срђан Милуновић, IV/ 4

ФИЛМ



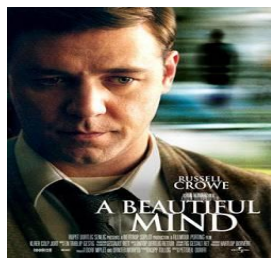
Драги читаоци, свако од нас воли да када има слободног времена погледа неки добар филм. Ево листе филмова које сам изабрала за вас!

1. Господар прстенова (The Lord of the Rings)



Господар прстенова је амерички филмски фантастично-пустоловни серијал снимљен у три дела и приказан у биоскопима у раздобљу од 2001. до 2003. године. Серијал је адаптација романа епске фантастике *Господар прстенова*, Џ. Р. Р. Толкина који се, такође, састоји од три дела: *Дружина прстена* (2001), *Две куле* (2002) и *Повратак краља* (2003). Сигурни смо да ће вам овај филм задржати пажњу, па га погледајте, ако већ нисте!

2. Блистав ум (A Beautiful Mind)



Блистави ум је биографска драма о математичару и нобеловцу Џону Нешу. Дело је режисера Рона Хаурда. Филм прати живот Џона Неша, онај каквим је забележен, а који почиње његовим успесима на факултету и наставља се високо запаженим научним радом, али и онај тајни, у којем ноћима ради за тајне службе владе САД, дешифрујући тајне совјетске поруке у америчкој штампи.

3. Панов лавиринт (El Laberinto del Fauno)



Панов лавиринт је филмско остварење мексичког редитеља Гиљерма дел Тора, у коме је објединио трилер атмосферу неких других светова с високим нивоом специјалних ефеката. Смештен у период након Шпанског грађанског рата, тачније у 1944. годину, *Панов лавиринт* говори о Офелији (Ивана Бакеро), младој девојци која открива фантастични свет шумских бића када је мајка одведе у северну Шпанију да се придружи њеном очуху, огорченом и уврнутом члану Франкове фашистичке армије.

4. Друштво мртвих песника (Dead Poets Society)



Друштво мртвих песника је амерички филм снимљен 1989. године. Филм је награђен наградом Оскар за најбољи сценарио, као и наградом БАФТА за најбољи филм. Режирао га је Питер Вир, а главне улоге у тумаче Робин Вилијамс, Роберт Шон Леонард и Итан Хок.

Сања Вукајловић, IV/4

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

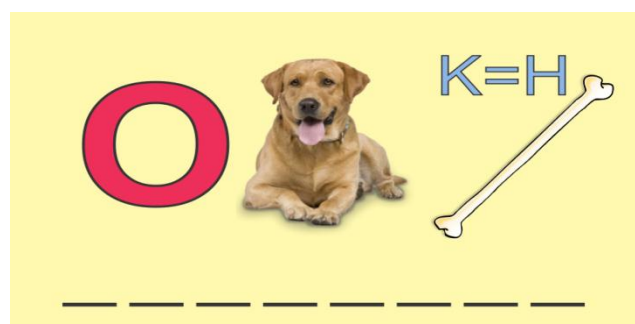
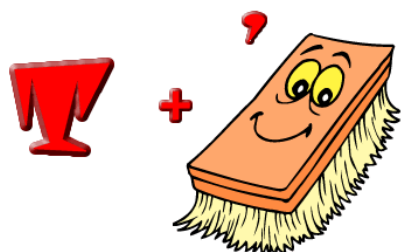
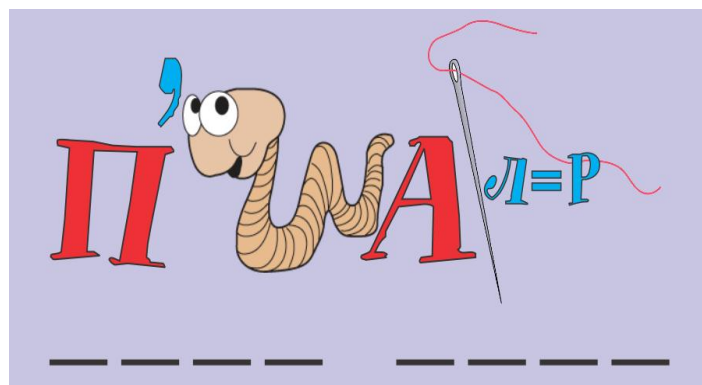
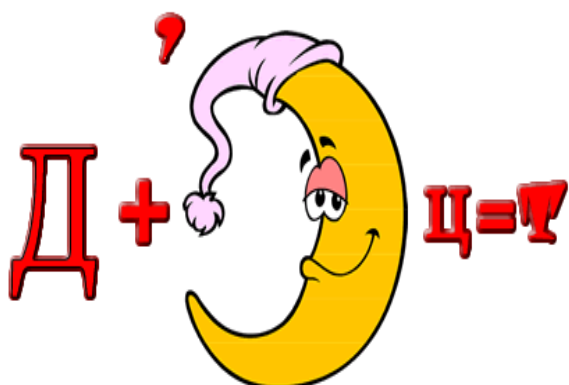
	ГОРЊИ ДЕО КУЋЕ	РИМСКИ БРЕЖУЉАК	МИНЕРАЛ ПРОНАЂЕН У ЧИЛЕУ	ГРЧКО ОСТРВО У ЕГЕЈСКОМ МОРУ	БУГАРСКО МУШКО ИМЕ	КИРИ										
ПЕКАРСКА СИРОВИНА		○														
УДАРТИ НОГАМА		○														
ОМАМЉЕ- НОСТ, ОШАМУ- ЋЕНОСТ		○											СТОЛАР- СКИ ЛЕПАК			
ПЛЕМИЋКА ТИТУЛА		○														
ГРАД У НЕМАЧКОЈ КОД ФРАНКФУРТА НА МАЈНИ КРЦКАЈУБИ ЗДРОБИТИ		○														
УСАМЉЕН		○			СТАРИЈИ ФУДБАЛ, ТРЕНЕР КАПЕЛО			РЕКА И ПЛАНИНА У РУСИЈИ	ЛИНИЈА ПО КОЈОЈ СЕ ШИЈЕ		ИТАЛИЈАН- СКО ЈЕЛО	АЕРОКЛУБ	БЕЛГИЈСКИ ДНЕВНИ ЛИСТ	ПОВРШНО	РЕКА (АРАП.)	
ЕНГЛЕСКИ ПЕВАЧ РИЧАРД		○				КАДУЉА ПЕВАЧИЦА, МИРЕЈ				ПУТНА ИСПРАВА МЕСТО КОД Н. САДА						
РАЗРЕД			РУСКА СКАКАЧИЦА ФУДБАЛЕР, СТЕФАН													
ЦЕНТИ- МЕТАР				ПУЖ ГОЛАЋ РИМСКИ БРЕЖУЉАК									ЖЕН. ПЕВА- ЧКИ ГЛАС ПРИКАЗА- ТИ СЕ			
РИМСКИ БРЕЖУЉАК	○	○	○	○	○	○	○	ДЕО МЕТКА РИМСКИ БРЕЖУЉАК								СТАЛАН, НЕПРЕ- СТАН (ФР.)
УЗВИК БОЛА			○				МУЗИЧКЕ КОМПО- ЗИЦИЈЕ	К. К. КОЈЕ ИМА КРИВЕ НОГЕ	○		ЧЕЛИК ТРОПСКИ ЛЕПТИР		ШПАНСКИ НИКОЛА ТЕСЛА			
ШВАЈЦАР- СКИ ЈУНАК, ВИЛХЕЛМ			○	РИМСКИ БРЕЖУЉАК ОДОЗГО	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	ЕЛЕКТРОН ИНДИЈУМ	
ОДБОЈКАШ МИЉКО- ВИЋ			○			ОРИЈЕН- ТАЦИОНА ТАЧКА ГВИНЕЈА		○								
	НАЗАДО- ВАТИ РИМСКИ БРЕЖУЉАК	○						○						НОВИ ПАЗАР ИВАН ТАСОВАЦ		
РОКЕР РА- ХИМОВСКИ	○		○	ГВИРНУТИ МЕДИЦИН- СКИ УРЕЂАЈ				○							ЕНЕРГИЈА ЧОВЕК СА СМИСЛОМ ЗА ЛЕПО	
ГЛУМАЦ ВОН	○		○		ОДНОС ТОНОВА СРЕМЧЕВ ПОП			○								
ЕТВЕШ	○	КОМПОЗИТОР, ЈАНИС КОМПО- ЗИТОР, ТОМАС	ТОПЛО ГОДИШЊЕ ДОБА					○						СУБОТИЦА СВРШЕТАК		
ВРСТА БИЉКЕ, ЈЕДИЋ	○					ОТО ЛОГО НОВОСАД, ФАБРИКА КАБЛОВА		○		ВЕРСКА ЗАЈЕДНИЦА ARTIST IN EDUCATION						
СПОРТСКО ВЕЖБАЊЕ	○							АСТАТ НАУЧНИ ЦЕНТАР					РЕЛИГИЈ- СКИ ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			
ТЕЛЕФОНИ ПОВЕЗАНИ СА ЗВУЧ- НИЦИМА	○											МЕДИЦИН- СКИ ПАМУК ЛЕВО				
ДОЊА ИВИЦА ЊИВЕ	○					РИМСКИ БРЕЖУЉАК	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

СУДОКУ

	5	3	2		7			8
6		1	5					2
2			9	1	3		5	
7	1	4	6	9	2			
	2						6	
			4	5	1	2	9	7
	6		3	2	5			9
1					6	3		4
8			1		9	6	7	

				2	8		7	
			3					8
		8			1			4
	4					7		6
	8		7	5	6		4	
5		7					1	
9			8			6		
8					9			
	2		5	4				

РЕБУСИ



ТО СМО МИ!

